سنڌي ترجمو

كراماتِ فاروقِ اعظم رضي الله تعالٰی عنه

هن رسالي ۾...

صداءِ فاروقي ۽ مسلمانن جي ڪاميابي 2

نيل درياءَ جي نالي خط 9

ناجائز رسم و رواج ۽ مسلمانن جي حالتِ زار 11

فاروق اعظم جو جنتي محل 19

مُردو رڙيون ڪرڻ لڳو، ساٿي ڀڄي ويا 26

فاروق اعظم بابت اهلسنّت جو عقيدو 30

پاڻي پيئڻ جا 12 مدني گل 35

شيخِ طريقت، اميرِ اهلسنّت، بانئ دعوتِ اسلامي، حضرت علّامه مولانا ابو بلال

محمد الياس عطّار قادري رضوي دامت برڪاتهم العاليه

مدني چينل ڏسندا رهو

مكتبة المدينه (دعوتِ اسلامي)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

كراماتِ فاروق اعظم* رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ

شيطان ﭘلي ڪيتري بہ سستي ڏياري پر هي رسالو مڪمل پڙهي وٺو، اِن شَآءَالله عَزَّوَجَلَّ پنهنجي دل ۾ حضرت سيدنا عمر رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي عقيدت ۽ محبت جي جذبي کي وڌندي محسوس ڪندؤ.

دُرود پاڪ جي فضيلت

وزيرِ رِسالتِ مآب، آسمان صحابِيّت جا روشن ماهتاب، نِظامِ عدل جا روشن آفتاب، اَمِيرُ المؤمِنِين حضرت سيِّدُنا عمر بن خطاب رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمائن ٿا: اِنَّ الدُّعَاءَ مَوْقُوْفٌ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ لَا يَصْعَدُ مِنْهُ شَيْءٌ حَتّٰى تُصَلِّيَ عَلٰى نَبِيِّكَ (صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) يعني بيشڪ دعا زمين ۽ آسمان جي وچ ۾ رڪيل رهندي آهي ۽ ان مان ڪا شيء مٿي ناهي ويندي جيستائين توهان پنهنجي نبي اڪرم صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم تي درود پاڪ نہ پڙهي وٺو. (ترمذي ج 2 ص 28 حديث 486)

حضرت علامہ ڪفايت علي ڪافي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الشَّافِي فرمائن ٿا:

---

* هي بيان امير اهلسنت حضرت علامہ مولانا ابوبلال محمد الياس عطار قادري رضوي دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ العَالِيَه تبليغ قران ۽ سنت جي عالمگير غير سياسي تحريڪ دعوت اسلامي جي عالمي مدني مرڪز فيضان مدينہ باب المدينہ ڪراچي ۾ هفتيوار سنتن ڀريي اجتماع (29 ذوالحجة الحرام 1430ھ 17/12/09) ۾ فرمايو، ضروري ترميم سان لکت ۾ حاضر خدمت آهي.

مجلس مڪتبة المدينہ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهه ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي. (طبراني)

دُعا کے ساتھ نہ ہووے اگر درُود شریف ۔۔۔ نہ ہووے حشر تلک بھی برآورِ حاجات
قبولیّت ہے دُعا کو دُرود کے باعِث ۔۔۔ یہ ہے دُرود کہ ثابت کرامت وبَرَکات

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

صداءِ فاروقيءَ مسلمانن جي ڪاميابي

دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينہ جي شايع ٿيل 346 صفحن تي مشتمل ڪتاب "ڪراماتِ صحابه" صفحي 74 تي شيخ الحديث حضرت علامہ مولانا عبدالمصطفيٰ اعظمي عَلَیْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِي لکن ٿا جنهن جو خلاصو هي آهي: اَمِيرُالمؤمِنِين، حامي دينِ مَتين، مُحِبُّ المُسلِمِين، غيظُ المُنافِقين، امامُ العادِلين، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ حضرت سيِّدُنا ساريہ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ کي هڪ لشڪر جو سپهہ سالار بڻائي "نهاوند" ڏانهن جهاد لاءِ موڪليو. اسلامي لشڪر جا سپهہ سالار حضرت سيِّدُنا ساريہ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ ڪافرن سان جنگ ۾ مصروف هئا تہ وزيرِ رسولِ انور، حضرت سيِّدُنا عمر رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ مسجد نبوي شريف عَلٰی صَاحِبِهَا الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام جي منبر تي خطبو پڙهندي اوچتو ارشاد فرمايو: "يَاسَارِيَةُ الْجَبَل يعني اي ساريہ! جبل ڏانهن پُٺ ڪريو" مسجد ۾ ويٺل ماڻهو حيران ٿي ويا تہ اسلامي لشڪر جا سِپهہ سالار حضرت سيِّدُنا ساريہ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ تہ مديني منور زَادَهَا اللهُ شَرَفًا وَّ تَعْظِيْمًا کان سوين ميل پري "نهاوند" جي سرزمين تي جهاد ۾ مشغول آهن، اڄ اَمِيرُ الْمُؤمِنِين رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ ان کي ڇو ۽ ڇا جي ڪري پڪاري رهيا آهن؟ انهي معاملي جي تصديق تڏهن ٿي جڏهن اتان کان فاتحِ نهاوند حضرت سيِّدُنا ساريہ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ جو قاصد (يعني نمائندو) آيو ۽ ان خبر

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **جنهن مون تي هڪ ڀيرو درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهه رحمتون موڪليندو آهي.** (مسلم)

ڏني ته ميدان جنگ ۾ بدبخت ڪافرن سان مقابلي دوران جڏهن اسان کي شڪست جا آثار نظر اچڻ لڳا ايتري ۾ آواز آيو: ”يَاسَارِيَةُ الْجَبَل يعني اي ساريه! جبل ڏانهن پُٺ ڪريو.“ حضرت سيِّدُنا ساريه رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمايو: هي ته اَمِيرُ الْمُؤمِنِين، خَلِيفَةُ الْمُسلِمِين، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جن جو آواز آهي ۽ پوءِ هڪدم پنهنجي لشڪر کي جبل ڏانهن پُٺ ڪري صف بندي جو حڪم ڏنائون ان کان پوءِ اسان ڪافرن تي زبردست ڪاهه ڪيو ته يڪدم جنگ جو پاسو پلٽجي ويو ۽ ٿوري دير ۾ اسلامي لشڪر بدبخت ڪافرن جي فوج کي ڇيپاٽي ڇڏيو ۽ اسلامي لشڪر جي زبردست حملن کي برداشت نه ڪندي ڪافرن جو لشڪر ميدان جنگ مان ڀڄڻ لڳو ۽ اسلامي لشڪر فتح جو جهنڊو بلند ڪيو.

(دلائل النبوة للبيهقي ج 6 ص 370، تاريخ دمشق لابن عساڪر ج 44 ص 336، تاريخ الخلفاء ص 99، مشڪاة المصابيح ج 4 ص 401 حديث 5954، حجة الله علي العالمين ص 612)

مُراد آئی مُرادیں ملنے کی پیاری گھڑی آئی
مِلا حاجَت رَوا ہم کو درِ سلطانِ عالَم سا (ذَوقِ نعت)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اَمِيرُ الْمُؤمِنِين، فاتح اعظم، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جن جي عظيمُ الشان ڪرامت مان علم ۽ حِڪمت جا هينئان مدني گل حاصل ٿيا:

﴿1﴾ اَمِيرُ الْمُؤمِنِين، مُحِبُّ الْمُسلِمِين، ناصرِ دينِ مُبِين، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جن مديني شريف کان سوين ميل پري ”نهاوند“ جي ميدانِ جنگ ۽ ان جي حالتن ۽ ڪيفيتن کي ڏسي ورتو

فرمان مصطفي صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **توهان جتي بہ هجو مون تي درود پاڪ پڙهو توهان جو درود مون تائين پهچندو آهي.** (طبراني)

پوءِ اسلامي لشڪر جي مشڪلاتن جو حل بہ يڪدم لشڪر جي سپهہ سالار کي ٻڌائي ڇڏيو. هن مان خبر پئي تہ **الله** وارن جي ڏسڻ ۽ ٻُڌڻ جي قوت کي عام ماڻهن جي قوت سان پيٽي نہ ٿو سگهجي، بلڪ اهو عقيدو رکڻ گهرجي تہ **الله** رَبُّ العزت عَزَّوَجَلَّ پنهنجي محبوب ٻانهن جي ڪنن ۽ اکين ۾ عام انسانن ڪان وڌيڪ طاقت رکي آهي ۽ انهن جون اکيون، ڪن ۽ ٻين عضون جي طاقت ايتري قدر بي مثل ۽ بي مثال آهي ۽ انهن سان اهڙا ڪارناما سرانجام ڏيندا آهن جن کي ڏسي ڪرامت ڪان سواءِ ڪجهہ بہ نہ ٿو چئي سگهجي ﴿2﴾ وزير شهنشاهِ نُبُوت، رڪنِ قصرِ ملت، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ جو آواز سوين ميل پري "نهاوند" پهتو ۽ اتي سيني لشڪر وارن ٻڌو ﴿3﴾ جانشينِ رسولِ مقبول، حضرت سيِّدُنا عمر بن خطّاب رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ جن جي برڪت سان رَبُّ العزت عَزَّوَجَلَّ انهي جنگ ۾ مسلمانن کي فتح عطافرمائي.

(ڪرامات صحابہ ص 74 تا 76، مرقاة المفاتيح ج 10 ص 296 تحت الحديث 5954 ملخصاً)

الله عَزَّوَجَلَّ جي انهن تي رحمت هجي ۽ انهن جي صدقي اسان جي بي حساب مغفرت ٿئي. اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

کس نے ذرّوں کو اُٹھایا اور صَحرا کر دیا — کس نے قطروں کو ملایا اور دریا کر دیا
کس کی حکمت نے یتیموں کو کیا دُرِّ یتیم — اور غلاموں کو زمانے بھر کا مولا کر دیا
شوکتِ مَغرور کا کس شخص نے توڑا طِلِسْم (1) — مُنْہَدِم (2) کس نے الٰہی! قصرِ کسریٰ (3) کر دیا

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

1. جادو 2. توڙڻ، ڊاهڻ 3. ايران جي بادشاهہ جو محل

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **مون تي درودشريف جي ڪثرت ڪريو، بيشڪ هي توهان جي لاءِ طهارت آهي.** (ابو يعلىٰ)

سيدُنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ جو تعارف

اسلام جي ٻئي خليفي حضرت سيِّدُنا عمر رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ جي ڪُنيَت "ابوحَفص" ۽ لقب "فاروقِ اعظم" آهي. هڪ روايت ۾ آهي پاڻ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ 39 مردن کان پوءِ خاتَمُ المُرسَلين، رحمةٌ لِّلعٰلمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جي دعا سان اعلانِ نبوت جي ڇهين سال ايمان آندو. پاڻ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ جي اسلام قبول ڪرڻ سبب مسلمانن کي بيحد خوشي ٿي ۽ انهن کي وڏو سهارو ملي ويو، ايستائين جو حضور رحمتِ عالم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مسلمانن سان گڏجي حرم شريف ۾ ظاهر ظهور نماز ادا فرمائي. پاڻ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ اسلامي جنگين ۾ وڏي بهادري سان ڪافرن سان مُهاڏو اٽڪايو ۽ سروَر ڪائنات، شهنشاهه موجودات صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي تمام اسلامي تحريڪن، صُلح ۽ جنگ جي سمورن منصوبن ۾ وزير ۽ مُشير جي حيثيت سان وفادار ۽ ساٿي رهيا. محسنِ اُمت، خليفه اول، امير المؤمنين حضرت سيِّدُنا ابوبڪر صديق رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ کي پاڻ کان پوءِ خليفو مُنتخب ڪيو، پاڻ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ خلافت سنڀالي رسولِ اڪرم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جي جانشيني جي سمورين ذميدارين کي تمام سٺي نموني ادا ڪيو.

فجر جي نماز کانپوءِ پاڻ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ تي هڪ بدبخت ابولُؤلُؤ فيروز نالي (مَجُوسي يعني باهه جي پوڄاري) ڪافر خنجر جا وار ڪيا ۽ پاڻ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ زخمن کي نه سهندي ٽيئن ڏينهن شهادت جو شرف ماڻيو. شهادت وقت سندن عمر مبارڪ 63 سال هئي، سندن جي

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مون تي درود شريف پڙهو الله تعاليٰ توهان تي رحمت موڪليندو. (ابن عدي)

جنازي نماز حضرت سيِّدُنا صُهَيب رَضِيَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ پڙهائي. خليفهٴ رسالتِ مآب، حضرت سيِّدُنا عمر بن خطاب رَضِيَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ روضي مبارڪ جي اندر، پهرين مُحرم الحرام 24 هجري، آچر جي ڏينهن حضرت سيِّدُنا صديق اڪبر رَضِيَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ جي پرسان دفن ٿيا جيڪي رحمتِ عالم صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي مبارڪ پهلو ۾ آرامي آهن. (الرياض النضرة ج 1 ص 285، 408، 418، تاريخ الخلفاء ص 108 وغيره) الله عَزَّوَجَلَّ جي انهن تي رحمت هجي ۽ انهن جي صدقي اسان جي بي حساب مغفرت ٿئي. اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

قُربِ خاص

حضرت سيِّدُنا صديق اڪبر ۽ حضرت سيِّدُنا فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُمَا ڪي دنياوي زندگي ۾ ۽ وفات ڪان پوءِ به سروَرِ ڪائنات، شهنشاهِ موجودات صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو خاص قُرب عطا ڪيو ويو آهي. عاشقِ مصطفيٰ، فداءِ جملهٴ صحابه، مُحِبِ اَولياءِ واَصفِياءِ الشاهه امام احمد رضا خان عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن فرمائن ٿا:

محبوبِ ربِّ عَرش ہے اس سبز قُبّے میں　　پہلو میں جلوہ گاہِ عَتیق وعُمَر کی ہے
سَعدَین کا قِران ہے پہلوئے ماہ میں　　جُھرمٹ کئے ہیں تارے تجلّی قمر کی ہے[1]

ڪنهن ٻئي عاشق چيو آهي:

حیاتی میں تو تھے ہی خدمتِ محبوبِ خالق میں
مَزار اب ہے قریبِ مصطفٰے فاروقِ اَعظَم کا

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب!　　صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

[1] سَعدَين ٻه سعيد سيارن جا نالا آهن هتي سعدين مان مراد حضرت سيِّدُنا صديق اڪبر ۽ فاروق اعظم رضی اللّٰہ تعالیٰ عنهما آهن ۽ ماهه قمر يعني رسول اڪرم صلّی اللّٰہ تعالیٰ علیه واٰله وسلّم چنڊ ۽ تارا 70 هزار ملائڪ آهن جيڪي مزار شريف تي موجود آهن.

فرمانِ مصطفٰي صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : جنهن مون تي ڏهه ڀيرا صبح ۽ ڏهه ڀيرا شام درودِ پاڪ پڙهيو قيامت جي ڏينهن ان کي منهنجي شفاعت ملندي . (مجمع الزوائد)

صاحبِ ڪرامت

بارگاهه نُبُوَّت مان فيضياب، آسمانِ رِفعت جا روشن ماهتاب حضرت سيِّدُنا عمر بن خطاب رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ عاشق اڪبر حضرت سيِّدُنا صديق اڪبر رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ کان پوءِ سڀني صحابه ڪرام عَلَیْہِمُ الرِّضْوَان کان افضل آهن. پاڻ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ صاحبُ الڪرامات ۽ جامعُ الفضائل والڪمالات آهن. ربّ ڪائنات عَزَّوَجَلَّ ٻين خصوصيتن سان گڏوگڏ ڪيئي ڪرامتن سان نوازي، پاڻ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ کي ٻين کان ممتاز ڪري ڇڏيو.

ڪرامت حق آهي

نُبُوَّت جي زماني کان وٺي اڄ تائين هن مسئلي ۾ اهلِ حق جي وچ ۾ اختلاف ناهي ٿيو سڀني جو مُتَفِق عقيدو آهي ته صحابه ڪرام ۽ اولياءِ عظام عَلَیْہِمُ الرِّضْوَان جون ڪرامتون حق آهن ۽ هر زماني ۾ الله وارن کان ڪرامتون ظاهر ٿينديون رهيون آهن ۽ اِنْ شَآءَالله عَزَّوَجَلَّ قيامت تائين ڪڏهن به هي سلسلو ختم نه ٿيندو بلڪ هميشه اولياءِ الله رَحِمَہُمُ اللہ کان ڪرامتون ظاهر ٿينديون رهنديون.

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

ڪرامت ڇا کي چئبو آهي

هاڻي اِنْ شَآءَالله عَزَّوَجَلَّ حضرت سيِّدُنا عمر فاروق رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ جن جون وڌيڪ ڪجهه ڪرامتون بيان ڪيون وينديون پر پهرين ڪرامت جي وصف ٻڌي وٺو. دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن ڪتاب ۾ مون تي درودِ پاڪ لکيو ته جيستائين منهنجو نالو ان ڪتاب ۾ لکيل رهندو ملائڪ ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا . (طبراني)

المدينہ جي شايع ٿيل 1250 صفحن تي مشتمل ڪتاب ”بهار شريعت“ جلد پهريون صفحي 58 تي صَدرُالشَّريعة، بَدرُ الطريقہ حضرت علامہ مولانا مفتي امجد علي اعظمي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ القوي ڪرامت جي وصف بيان ڪن ٿا: ولي ڪان جيڪا ڳالهہ عادت جي خلاف ظاهر ٿئي ان کي ”ڪرامت“ چئبو آهي. (بهار شريعت)

اَفضلُ الاولياءِ

عالمن، اڪابرن رَحِمَهُمُ اللهُ تَعالٰي جو هن ڳالهہ تي اتفاق آهي تہ تمام صحابہ ڪرام عَلَيهِمُ الرِّضوَان ”اَفضلُ الاولياءِ“ آهن. قيامت تائين سيئي اولياءَ الله رَحِمَهُمُ الله تَعالٰي جيتوڻيڪ ولايت جي اعلىٰ درجن تي فائز ٿي وڃن تڏهن بہ اهي هرگز ڪنهن صحابي رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي ولايت جي ڪمال تائين نٿا پهچي سگهن. الله ربُّ العزّت عَزَّوَجَلَّ مصطفيٰ جانِ رحمت، شمعِ بزمِ رِسالت صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي غلامن کي ولايت جو اهو عظيم مرتبو عطا فرمايو ۽ انهن پاڪ هستين کي اهڙين عظيمُ الشان ڪرامتن سان نوازيو جو ٻين سيني اولياءِ ڪرام رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلام جي لاءِ انهيءَ ڪمال ۽ عروج جو تصور بہ نٿو ڪري سگهجي. هن ۾ شڪ ناهي تہ صحابہ ڪرام عَلَيهِمُ الرِّضوَان بابت ڪرامتن جو ايترو ذڪر نٿو ملي جيترو ٻين اولياءِ ڪرام رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلام جون ڪرامتون منقول آهن. اها ڳالهہ واضح رهي تہ ڪرامت جي ڪثرت ولايت جي افضليت جو دليل ناهي ڇو تہ ولايت حقيقت ۾ ربّ تعاليٰ جي بارگاهہ ۾ قرب جو نالو آهي ۽ قُربِ الٰهي جنهن کي جيترو وڌيڪ حاصل هوندو ان جي ولايت جو درجو اوترو مٿانهون هوندو. صحابہ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو جمعي جي ڏينهن مون تي درود شريف پڙهندو آءُ قيامت جي ڏينهن ان جي شفاعت ڪندس. (ڪنزالعمال)

ڪرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان جيئن تہ نگاهِ نُبُوَّت جي انوار ۽ فيضانِ رسالت جي فيض ۽ برڪتن سان مُسْتَفِيض ٿيا. انهيءَ ڪري بارگاهِ ربِّ لَم يَزَل عَزَّوَجَلَّ ۾ جيڪو قُرب ۽ تَقَرُّب انهن پاڪ هستين کي حاصل آهي اهو ٻين اولياء **اللّٰه** رَحِمَهُمُ اللّٰهُ تعاليٰ کي حاصل نہ آهي. ان ڪري جيتوڻيڪ صحابہ ڪرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان کان نهايت گهٽ ڪرامتون نقل ڪيون ويون آهن پر پوءِ بہ انهن جي ولايت جو درجو ٻين اولياءِ ڪرام رَحِمَهُمُ اللّٰهُ السَّلام کان افضل و اعليٰ، بلند و بالا آهي.

سرکارِ دو عالَم سے ملاقات کا عالَم　　عالَم میں ہے معراجِ کمالات کا عالَم
یہ راضی خدا سے ہیں خدا اِن سے ہے راضی　　کیا کہیئے صَحابہ کی کرامات کا عالَم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب!　　صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

درياءِ نيل جي نالي خط

دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مكتبة المدينہ جي شايع ٿيل 192 صفحن تي مشتمل ڪتاب "سوانحِ کربلا" صفحي 56 کان 57 تي صَدرُالاَفاضل حضرت علامہ مولانا سيِّد محمد نعيم الدين مراد آبادي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الهادي لکن ٿا جنهن جو خلاصو هي آهي: جڏهن مِصر فتح ٿيو تہ هڪ ڏينهن مِصر وارن حضرت سيِّدُنا عَمرو بن عاص رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي عرض ڪيو: اي امير! اسان جي درياءِ نيل جي هڪ رسم آهي جيستائين ان رسم کي ادا نہ ڪيو وڃي درياءَ وهندو ناهي. انهن پڇا ڪئي: ڪهڙي رسم؟ چيائون: اسان هڪ ڪنواري ڇوڪريءَ کي ان جي والدين کان وٺي سهڻو لباس ۽ قيمتي زيورن سان سينگاري درياءِ نيل ۾ داخل ڪندا آهيون. حضرت سيِّدُنا عَمرو بن عاص رَضِيَ اللّٰهُ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن جمعي جي ڏينهن مون تي ٻه سؤ ڀيرا درودِ پاڪ پڙهيو ان جا ٻه سؤ سالن جا گناهه معاف ٿيندا. (كنزالعمال)

تَعَالٰى عَنْهُ فرمايو: اسلام ۾ هرگز ائين نٿو ٿي سگهي ڇوته اسلام ته پراڻي بُرين رسمن کي ختم ڪندو آهي. پوءِ اها رسم روڪي وئي ته درياء جي وهڪري ۾ گهٽتائي اچڻ لڳي ايستائين جو ماڻهن اتان ڪان لڏ پلاڻ جو ارادو ڪيو. اهو ڏسي حضرت سيِّدُنا عَمرو بن عاص رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ اَميرُالمُؤمِنِين، خليفهءِ ثاني، حضرت سيِّدُنا عمر بن خطاب رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي خدمت ۾ سڄو احوال لکي موڪليو، پاڻ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ جواب ۾ لکيو: توهان نيڪ ڪيو بيشڪ اسلام اهڙين رسمن کي ختم ڪري ٿو. منهنجي هن خط ۾ هڪ چٺي آهي ان کي درياءِ نيل ۾ وجهجو. حضرت سيِّدُنا عَمرو بن عاص رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ وٽ جڏهن اَميرُالمُؤمِنِين جو خط پهتو ۽ انهن اها چٺي هن خط مان ڪڍي ته ان ۾ لکيل هو: ”(اي درياءِ نيل!) جيڪڏهن تون پنهنجو پاڻ جاري آهين ته جاري نه رهه ۽ جيڪر الله تعاليٰ جاري فرمايو آهي ته مان واحد ۽ قَهّار ربّ عَزَّوَجَلَّ کي عرض ڪيان ٿو تو کي جاري فرمائي.“ حضرت سيِّدُنا عَمرو بن عاص رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ اها چٺي درياءِ نيل ۾ وڌي ته هڪ رات ۾ سورهن گز پاڻي وڌي ويو ۽ اها رسم مصر مان بالڪل ختم ٿي وئي. (العظمة لابي الشيخ الاصبهاني ص 318 حديث 940)

چاہیں تو اِشاروں سے اپنے، کایا ہی پلٹ دیں دُنیا کی
یہ شان ہے خدمت گاروں کی، سردار کا عالَم کیا ہوگا

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! هن روايت مان معلوم ٿيو ته اَميرُ المُؤمِنِين، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي حڪمراني درياءَن جي پاڻي تي به جاري هئي ۽ درياء جو وهڪرو به پاڻ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درود شريف نہ پڙهي تہ ماڻهن مان اهو ڪنجوس ترين شخص آهي. (ترغيب و ترهيب)

جي نافرماني نہ ڪندو هو. نگاهہ نبوت مان فيض و برڪت يافتہ، بارگاهہ رسالت مان تعليم و تربيت يافتہ حضرت سيدنا عمر بن خطاب رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي حُسنِ ايمان جون برڪتون هيون، ربِّ ڪائنات عَزَّوَجَلَّ مصر وارن کي ان بُري رسم مان نجات عطا فرمائي.

ہم نے تقصیر کی عادت کر لی آپ اپنے پہ قِیامت کر لی
میں چلا ہی تھا مجھے روک لیا مِرے اللہ نے رَحْمت کر لی (ذوقِ نعت)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ناجائز رسم و رواج ۽ مسلمانن جي نازڪ حالت

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! جهڙي طرح مصر وارن ۾ درياءِ نيل کي جاري رکڻ جي لاءِ بُري رسم جاري هئي، اهڙي طرح هن دؤر ۾ بہ ڪجهہ بريون ۽ ناجائز رسمون وڌي رهيون آهن ۽ شريعت مخالف رسمون مسلمانن کي زوال ۽ بربادي ڏانهن ڌڪي، سنتِ رسول کان پري ڪري رهيون آهن دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبةُ المدينہ جي شايع ٿيل 170 صفحن تي مشتمل هڪ زبردست ڪتاب "اسلامی زندگی" جي صفحي 12 کان 16 تي مُفسّرِ شهير، حڪيم الامت مفتي احمد يار خان عَلَيْهِ رَحمةُ الحَنّان برين رسمن ۽ مسلمانن جي بگڙيل حالتن جون ڪجهہ ڪيفيتون بيان ڪيون آهن جن جو خلاصو هي آهي: "اڄ ڪهڙي درد رکندڙ دل آهي جيڪا مسلمانن جي اڄوڪي ذلت و خواري ۽ ناداري تي ڏکي نہ ٿيندي هوندي ۽ ڪهڙي اک آهي جو انهن جي غربت، مفلسي بيروزگاري تي لُڙڪ نہ وهائندي هوندي! حڪومت هنن کان وئي، دولت کان اهي محروم ٿيا، عزت

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو تہ تحقيق اهو بدبخت ٿي ويو. (ابن سني)

۽ وقار ختم ٿي چڪو، سڄي زماني جي مصيبتن جا شڪار مسلمان ٿي رهيا آهن، انهن حالتن کي ڏسي ڏاڍو افسوس ٿئي ٿو. پر دوستو! فقط روئڻ سان ڪم نہ هلندو بلڪ ضروري آهي تہ ان جي علاج تي بہ غور ڪيو وڃي. علاج لاءِ ڪجھ شين تي غور ڪرڻ گهرجي: ﴿1﴾ اصل بيماري ڪهڙي آهي ﴿2﴾ انهي جو سبب ڪهڙو آهي؟ مرض ڇو پيدا ٿيو؟ ﴿3﴾ هن جو علاج ڇا آهي ﴿4﴾ ان علاج ۾ پرهيز ڪهڙي ڪجي؟ جيڪڏهن انهن چئن ڳالهين تي غور ڪجي تہ سمجهي وٺو تہ علاج آسان آهي. ڪيترن ئي قومي اڳواڻن ۽ رهنمائن مسلمانن جي علاج جي ذميداري کنئي پر ناڪام ٿيا، **الله** عَزَّوَجَلَّ جي ڪنهن نيڪ ٻانهي مسلمانن کي هن جو صحيح علاج ٻڌايو تہ بعض ناسمجھ مسلمانن ان جو مذاق اڏايو، ان تي ٺٺول ڪئي، طعني بازي ڪئي، غرض تہ صحيح طبيبن جي آواز تي ڪن نہ ڏنائون.

مسلمانن جي بادشاهي وئي، عزت وئي، دولت وئي، وقار ويو. انهيءَ جو هڪ سبب صرف اهو آهي جو اسان شريعتِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي پيروي ڇڏي ڏني، اسان جي زندگي **اسلامي زندگي** نہ رهي آهي. انهن سڀني براين جو سبب هي آهي تہ اسان کي **الله** عَزَّوَجَلَّ جو خوف ۽ نبي ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کان شرم ۽ آخرت جو ڊپ نہ رهيو. اعليٰ حضرت مجدِّد دين و ملت رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه فرمائن ٿا:

دن لہو میں کھونا تجھے شب صُبح تک سونا تجھے
شرمِ نبی، خوفِ خدا، یہ بھی نہیں وہ بھی نہیں (حدائقِ بخشش)

فرمان مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو ان جفا ڪئي. (عبدالرزاق)

مسجدون اسان جون ويران، مسلمانن جي ڪري سينيما ۽ تماشا آباد، هر قسم جا عيب مسلمانن ۾ موجود، ناجائز رسمون اسان ۾ جاري آهن، اسان ڪهڙي طرح عزت حاصل ڪري سگهون ٿا! جيئن ڪنهن چيو آهي:

وائے ناکامی! متاعِ کارواں جاتا رہا
کارواں کے دِل سے اِحساسِ زِیاں جاتا رہا

3 بيماريون

مسلمانن جي اصل بيماري تہ رب تعاليٰ جي احڪامن ۽ مصطفيٰ ڪريمن صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي سنتن کي ڇڏي ڏيڻ آهي، هاڻي هن مرض جي ڪري وڏيڪ ٻيون بيماريون پيدا ٿي ويون آهن. مسلمانن جون وڏيون ٽي بيماريون آهن: پهرين بيماري اها جو روزانو نوَن نوَن مَذهبن جو نڪرڻ ۽ هر آواز تي مسلمانن جو اڪيون بند ڪري پويان هلڻ. ٻي مسلمانن جو پاڻ ۾ رنجشون، نفرتون ۽ مقدمي بازيون. ٽين جاهل ماڻهن جون هٺرادو شرع مخالف رسمون، انهن ٽنهي قسمن جي بيمارين مسلمانن کي تباهہ ۽ برباد ڪري، گهر مان بي گهر ڪري ڇڏيو آهي، مَقروض ڪري ڇڏيو آهي، مطلب تہ ذلت جي اونهي کاهي ۾ اڇلائي ڇڏيو آهي .

ذڪر ڪيل بيمارين جو علاج

پهرين بيماري جو علاج هي آهي تہ هر بدمذهب جي صحبت کان بچو، ان عالمِ حق ۽ سني مذهب واري شخص وٽ ويهو جنهن جي سني صحبت سان سرڪارِ مدينہ قرار قلب و سينہ

فرمانِ مصطفي صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: ان شخص جو نڪ مٽيءَ ۾ ملي، جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درودِ پاڪ نہ پڙهي. (حاڪم)

صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو عشق ۽ شريعت جي پيروي جو جذبو پيدا ٿئي.

ٻي بيماري جو علاج هي آهي تہ فتني ۽ فساد جو وڏو سبب گهٽو ڪري هي ٻہ شيون آهن: هڪ غصو ۽ پنهنجي وڏائي، ٻيو شرعي حقوق ڪان غفلت. هر ماڻهو چاهي ٿو تہ مان سڀ ڪان مٿانهون رهان ۽ سڀ منهنجا حق ادا ڪن پر مان ڪنهن جو حق ادا نہ ڪيان، جيڪڏهن اسان جي طبيعت مان غرور ۽ تڪبُّر نڪري وڃي، عاجزي نِوڙت پيدا ٿي وڃي، اسان مان هر ماڻهو ٻين ماڻهن جي حقن جو خيال رکي تہ اِنْ شاءَالله عَزَّوَجَلَّ ڪڏهن پاڻ ۾ جهيڙو ئي نہ ٿئي.

ٽين بيماري اها آهي تہ مسلمانن ۾ ٻار ڄمڻ ڪان مرڻ تائين مختلف موقعن تي اهڙيون تباهہ ڪندڙ رسمون جاري آهن جن مسلمانن کي مالي طور تي ڪمزور ڪري ڇڏيو آهي. شادي مرادي جي رسمن رواجن جي سبب هزارين مسلمانن جون جائدادون، دوڪان وياج جي قرضن ۾ ختم ٿي ويا ۽ ڪيترائي وڏا خاندان اڄ ڪرائي جي جاين تي گُذر ڪري رهيا آهن ۽ ڌڪا ڪائي رهيا آهن. پنهنجي قوم جي انهي مصيبت کي ڏسي منهنجي دل پرجي آئي، طبيعت ۾ جوش پيدا ٿيو تہ ڪجهہ خدمت ڪيان، مس جا ڪجهہ قطرا حقيقت ۾ منهنجي لُڙڪن جا قطرا آهن خدا ڪري جو هن قوم جي اصلاح ٿئي. مون محسوس ڪيو تہ ڪيترائي ماڻهو شادي ۽ ٻين فضول رسمن ڪان بيزار آهن پر برادري جي طعنن ۽ پنهنجي عزت گهٽجڻ جي ڪري هر حال ۾ جيئن ٿي سگهي قرض وٺي

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو مون تي درود پاڪ پڙهڻ وساري ويٺو اهو جنّت جو رستو ڀُلجي ويو. (طبراني)

انهن جاهلاڻي رسمن کي پورو ڪندا آهن، ڪو ته اهڙو مرد مجاهد هجي جيڪو بنا ڪنهن ڊپ ۽ خوف جي هر ڪنهن جي طعني کي برداشت ڪري سمورين ناجائز ۽ حرام رسمن کي ختم ڪري ۽ سروَرِ ڪائنات صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي سنت کي زنده ڪري ڏيکاري ۽ جيڪو شخص سنت کي زنده ڪري ان کي سؤ شهيدن جو ثواب ملندو آهي، ڇاڪاڻ ته شهيد هڪ ڀيري تلوار جو زخم ڪائي دنيا مان هليو ويندو آهي پر **الله** عَزَّوَجَلَّ جو هي نيڪ ٻانهو سڄي زندگي ماڻهن جي زبانن جا زخم سهندو رهندو آهي. واضح رهي اهي رائج ٿيل رسمون ٻن طرحن جون آهن: هڪ اهي جيڪي شرعاً ناجائز آهن، ٻيون اهي جيڪي تباهه ڪندڙ آهن ۽ ڪڏهن ته انهن کي پوري ڪرڻ لاءِ مسلمان وياج واري قرض جي نحوست ۾ مبتلا ٿي ويندو آهي، حالانڪ وياج جو لين دين ڪبيره گناهه آهي ائين اهي رسمون ڪيترين ئي آفتن ۾ ڦاسائي ڇڏينديون آهن، انهن کان پاسو ڪرڻ ۾ ئي ڀلائي آهي. (اسلامي زندگي ص 12 تا 16 بتصرف)

(غلط ۽ خراب رسمن جا نقصان ڄاڻڻ لاءِ ۽ ان جي علاج جي تفصيلي ڄاڻ لاءِ مڪتبة المدينه جو شايع ڪيل ڪتاب "اسلامي زندگي" خريد ڪري مطالعو فرمايو)

شادیوں میں مت گنہ نادان کر　　خانہ بربادی کا مت سامان کر
چھوڑ دے سارے غَلَط رَسْم ورواج　　سنّتوں پر چلنے کا کر عَہْد آج
خوب کر ذِکْرِ خدا و مصطَفٰے　　دل مدینہ اُن کی یادوں سے بنا (وسائلِ بخشش ص ۶۷۰)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب!　　صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهه ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي. (طبراني)

قبر واري سان گفتگو

مُدّعاءِ رسول، رفيقِ رسول، مُشيرِ رسول، جان نثار رسول، اَميرُالمُؤمِنِين، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ هڪ ڀيري هڪ نيڪ، پرهيزگار نوجوان جي قبر وٽ تشريف وٺي ويا ۽ فرمايائون: اي فلان! الله عَزَّوَجَلَّ واعدو فرمايو آهي:

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ جَنَّتٰنِ ﴿۴۶﴾ (پ 27 الرحمٰن 46)

ترجمو ڪنزالايمان: ۽ جيڪو پنهنجي ربّ جي بارگاهه ۾ بيهڻ کان ڊڄي ان جي واسطي ٻه جنتون آهن.

اي نوجوان! ٻڌاءِ! تنهنجو قبر ۾ ڪهڙو حال آهي؟ ان صالح (يعني باعمل) نوجوان قبر مان پاڻ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ جن جو نالو ورتو ۽ وڏي آواز سان ٻه ڀيرا جواب ڏنو: قَدْ اَعْطَانِيْهِمَا رَبِّيْ عَزَّوَجَلَّ فِي الْجَنَّةِ يعني منهنجي ربّ عَزَّوَجَلَّ مون کي اهي ٻئي جنتون عطا فرمايون آهن.

(تاريخ دمشق لابن عساڪر ج 45 ص 450)

الله عَزَّوَجَلَّ جي انهن تي رحمت هجي ۽ انهن جي صدقي اسان جي بي حساب مغفرت ٿئي. اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

دے بہرِ عُمَر اپنا ڈر یاالٰہی

دے عشقِ شہِ بَحْر و بَر یاالٰہی

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

سُبْحٰنَ الله عَزَّوَجَلَّ! ڪيڏو نه وڏو شان آهي فاروق اعظم حضرت سيِّدُنا عمر رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ جو، ربّ تعاليٰ جي عطا سان قبر واري جو احوال به معلوم ڪري ورتائون، هن روايت مان اها به خبر پئي ته

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي هڪ ڀيرو درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهه رحمتون موڪليندو آهي. (مسلم)

جيڪو شخص نيڪين ڀري زندگي گذاريندو ۽ خوفِ خدا عَزَّوَجَلَّ کان ڏڄندو، بارگاهه الٰهي ۾ بيهڻ کان ڏڄندو، اهو ربّ تعاليٰ جي رحمت سان ٻن جنتن جو حقدار ٿيندو. جواني ۾ عبادت ڪرڻ ۽ خوفِ خدا رکڻ وارن کي مبارڪ هجي جو قيامت جي ڏينهن جڏهن سج هڪ ميل تي رهي سخت گرمي ڪري رهيو هوندو، عرش جي ڇانوَ کان علاوه ان ايذاء ڏيندڙ گرمي کان بچڻ جو ٻيو ڪو به ذريعو نه هوندو ته الله رحمٰن عَزَّوَجَلَّ اهڙي خوش نصيب مسلمان کي پنهنجي عرش جي ڇانوَ عطا فرمائيندو:

عرش جي ڇانوَ حاصل ڪرڻ وارا خوش نصيب

دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينه جي شايع ٿيل 88 صفحن تي مشتمل ڪتاب "سایہ عرش کس کس کو ملے گا؟" صفحي 20 تي حضرت سيِّدُنا امام جلال الدين سُيُوطي شافعي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ القوي نقل فرمائن ٿا: حضرت سيِّدُنا سلمان رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ حضرت سيِّدُنا ابو الدرداء رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جن ڏانهن خط لکيو ته هنن صفتن وارا مسلمان عرش جي ڇانوَ ۾ هوندا: (جن مان ٻه هي آهن) ﴿1﴾ اهو شخص جنهن جي واڌ ويجهه ائين ٿي جو ان جي صحبت، جواني ۽ قوت الله ربُّ العزّت عَزَّوَجَلَّ جي پسند ۽ رضا وارن ڪمن ۾ گذري ﴿2﴾ اهو شخص جنهن الله عَزَّوَجَلَّ جو ذڪر ڪيو ۽ ان جي خوف سبب ان جي اکين مان لُڙڪ وهي پيا. (مصنف ابن ابي شيبه ج 8 ص 179 حديث 12)

یارب! میں ترے خوف سے روتا رہوں ہر دَم
دیوانہ شہنشاہِ مدینہ کا بنا دے (وسائلِ بخشش ص۱۱۰)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: **توهان جتي بہ هجو مون تي درود پاڪ پڙهو توهان جو درود مون تائين پهچندو آهي.** (طبراني)

اوچتو ٻہ شينهن ظاهر ٿيا

حضرت سيدنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہُ کي هڪ شخص ڳولي رهيو هو، ڪنهن ٻڌايو تہ شهر کان ٻاهر ڪٿي آرامي هوندا. اهو ماڻهو شهر کان ٻاهر نڪري اوهان کي ڳولڻ لڳو ۽ ان حضرت عمر رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہُ کي هن حالت ۾ ڏٺائين تہ پاڻ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہُ مٽي جي هينان ڏُرّو رکي زمين تي آرامي آهن. ان مياڻ مان تلوار ڪڍي وار ڪرڻ چاهيو تہ غيب مان ٻہ شينهن ظاهر ٿي ان تي حملي ڪرڻ لاءِ وڌيا، اهو منظر ڏسي اهو دانهون ڪرڻ لڳو. ان جي آواز تي حضرت سيدنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہُ سجاڳ ٿيا، ان پنهنجو سجو واقعو بيان ڪيو ۽ سندن هٿ مبارڪ تي مسلمان ٿي ويو.

(تفسير ڪبير ج 7 ص 433)

گهر وارن کي تهجد لاءِ جاڳائيندا هئا

حضرت سيدنا ابن عمر رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہُمَا روايت ڪن ٿا تہ سندن والد ماجد حضرت سيدنا فاروق اعظم رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہُ رات جو اٿي نماز پڙهندا هئا، ان کان پوءِ جڏهن رات جو آخري وقت ٿيندو هو تہ گهر وارن کي جاڳائي فرمائيندا هئا تہ نماز پڙهو. پوءِ هي آيت مبارڪ تلاوت ڪندا هئا:

وَاۡمُرۡ اَهۡلَكَ بِالصَّلٰوةِ وَاصۡطَبِرۡ عَلَيۡهَا ؕ لَا نَسۡـَٔلُكَ رِزۡقًا ؕ نَحۡنُ نَرۡزُقُكَ ؕ وَالۡعَاقِبَةُ لِلتَّقۡوٰى ﴿۱۳۲﴾

(پ 16 طٰہٰ 132)

ترجمو ڪنزالايمان: ۽ پنهنجي گهر وارن کي نماز جو حڪم ڏي ۽ پاڻ ان تي ثابت رهہ اسان توکان ڪا روزي نہ ٿا گهرؤن پاڻ اسان توکي روزي ڏينداسين ۽ چڱي پڇاڙي پرهيزگاري واسطي آهي.

(موطا امام مالڪ ج 1 ص 123 حديث 265)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: مون تي درودشريف جي ڪثرت ڪريو، بيشڪ هي توهان جي لاءِ طهارت آهي. (ابو يعليٰ)

اميرُ المُؤمِنِين، امامِ العادلين، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي نمازين جي خبرچار لهڻ جي هڪ ٻي روايت ملاحظه ڪيو، پڻ ان مطابق عمل جو ذهن ٺاهيو. جيئن اميرُالمُؤمِنِين، فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ صبح جي نماز ۾ حضرت سيدنا سُليمان بن ابي حَثْمَه رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي نه ڏٺو، بازار تشريف وٺي ويا، رستي ۾ سيدنا سُليمان رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جو گهر هو ان جي والده حضرت سيدتنا شِفا رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهَا وٽ ويا ۽ ان کي فرمايائون ته صبح جي نماز ۾ مون سليمان کي نه ڏٺو. سندن والده چيو: رات جو نماز (يعني نفل) پڙهندا رهيا پوءِ ننڊ اچي وين. سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمايو: منهنجي ويجهو صبح جي نماز جماعت سان پڙهڻ ان کان بهتر آهي جو رات جو قيام ڪيان. (يعني سڄي رات نفل پڙهان)

(موطا امام مالڪ ج 1 ص 134 حديث 300)

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ڏٺو اوهان! سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ گهر وڃي خبرچار لڌي. ان روايت مان اهو به معلوم ٿيو ته سڄي رات نفل پڙهڻ يا اجتماعِ ذڪر و نعت يا سنتن ڀريي اجتماع ۾ رات دير تائين شرڪت ڪرڻ جي ڪري صبح جي نماز جو قضا ٿيڻ ته پري! جيڪڏهن فجر جي جماعت به نڪري ويندي هجي ته لازم آهي اهڙن قسمن جي مستحب ڪمن کي ڇڏي رات جو آرام ڪري فجر جي نماز جماعت سان ادا ڪجي.

فاروق اعظم جن جو محبوب

فرمانِ فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ: مون کي اهو شخص محبوب

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مون تي درود شريف پڙهو الله تعاليٰ توهان تي رحمت موڪليندو. (ابن عدي)

(يعني پيارو) آهي جيڪو مون کي منهنجا عيب ٻڌائي.
(الطبقات الڪبریٰ لابن سعد ج 3 ص 222)

ماکي جو پيالو

حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ جن جي خدمت ۾ ماکيءَ جو پيالو پيش ڪيو ويو، ان کي پنهنجي هٿ تي رکي ٽي ڀيرا فرمايائون: "جيڪڏهن مان ان کي پي ڇڏيان ته ان جي حلاوت (يعني لذت ۽ مناس) ختم ٿي ويندي پر حساب باقي رهندو." پوءِ اوهان ڪنهن ٻئي کي ڏئي ڇڏيو.
(الزهد لابن المبارڪ ص 219)

فاني دنيا جو نقصان برداشت ڪندا ڪريو

امير المؤمنين، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ فرمائن ٿا: مون ان ڳالهه تي غور ڪيو آهي ته جڏهن دنيا جو ارادو ڪيان ٿو ته آخرت جو نقصان ٿيندي نظر اچي ٿو ۽ جڏهن آخرت جو ارادو ڪيان ٿو ته دنيا جو نقصان محسوس ٿئي ٿو جيئن ته معاملو ئي اهڙي طرح جو آهي. ان ڪري توهان (آخرت جو نه بلڪ) فاني دنيا جو نقصان برداشت ڪندا ڪريو.
(الزهد للامام احمد ص 152)

فاروق اعظم جو روئڻ

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! سيِّدُ الخائِفِين، اميرُ المُؤمِنِين، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ قطعي جنتي هجڻ جي باوجود الله عَزَّوَجَلَّ جي خوف کان روئندا هئا بلڪ ربّ عَزَّوَجَلَّ جي خوف ۾ روئڻ سبب سندن نوراني چهري تي ٻه ڪاريون لڪيرون نهي ويون هيون. دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينه جي شايع ٿيل 695

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهه ڀيرا صبح ۽ ڏهه ڀيرا شام درودِ پاڪ پڙهيو قيامت جي ڏينهن ان کي منهنجي شفاعت ملندي . (مجمع الزوائد)

صفحن تي مشتمل ڪتاب "اللہ والوں کی باتیں" جلد اول صفحي 123 تي حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي پاڪيزه زندگي جو هڪ سهڻو ۽ عمل جوڳو نمونو بيان ٿيل آهي: حضرت سيِّدُنا عبدالله بن عيسيٰ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه کان روايت آهي: صاحب خوف ۽ خشيَّت، نجمِ راهِ هدايت، مَنبعِ عِلم و حِڪمت حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي چهري مبارڪ تي گهڻو روئڻ سبب ٻه ڪاريون لڪيرون ٿي ويون هيون. (الزهد للامام احمد بن حنبل ص 149)

رونے والی آنکھیں مانگو رونا سب کا کام نہیں
ذِکرِ مَحبَّت عام ہے لیکن سوزِ مَحبَّت عام نہیں

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

پاڻ کي عذاب کان ڊيڄارڻ جو نرالو طريقو

حضرت سيِّدُنا حسن بصري عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِي فرمائن ٿا: حضرت سيِّدُنا عمر بن خطاب رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ اڪثر ڪري باهه جي طرف هٿ وڌائي پنهنجو پاڻ کان سوال ڪندا هئا: اي خطاب جا پٽ! ڇا تو ۾ هن باهه جي برداشت ڪرڻ جي طاقت آهي؟

(مناقب عمر بن الخطاب لابن الجوزي ص 154)

ٻڪري جو ٻچو ٻه مري ويو ته...

اميرالمؤمنين، حضرت سيِّدُنا موليٰ مشڪل ڪشا، علي المرتضيٰ، شيرِ خدا ڪَرَّمَ اللّٰهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم فرمائن ٿا: مون اميرالمؤمنين، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي ڏٺو ته اُٺ تي سوار ٿي تمام تيزي سان وڃي رهيا آهن، مون چيو: يا اميرالمؤمنين!

فرمانِ مصطفٰي صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن ڪتاب ۾ مون تي درودِ پاڪ لکيو ته جيستائين منهنجو نالو ان ڪتاب ۾ لکيل رهندو ملائڪ ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا . (طبراني)

ڪيڏانهن تشريف وٺي وڃي رهيا آهيو؟ جواب ڏنائون: صدقي وارو اُٺ ڀڄي ويو آهي ان جي ڳولا ۾ وڃي رهيو آهيان، جيڪڏهن فرات درياء جي ڪناري تي ٻڪري جو هڪ ٻچو به مري ويو ته قيامت جي ڏينهن عمر (رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ) کان ان جي باري پڇا ڳاڇا ٿيندي. (ايضاً ص 153)

جهنم ڪي گهڻو ياد ڪيو

حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمائيندا هئا: جهنم ڪي ڪثرت سان ياد ڪيو ڇوجو ان جي گرمي تمام سخت ۽ اونهائي تمام گهڻي آهي ۽ ان جا گُرز يعني هٿوڙا لوهه جا آهن. (جيڪي مجرمن کي هنيا ويندا) (ترمذي ج 4 ص 260 حديث 2584)

ماڻهن جي اجازت سان بيت المال مان ماکي ڪڍڻ

حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ هڪ دفعي بيمار ٿي پيا، طبيبن علاج لاءِ ماکي جي تجويز پيش ڪئي. بيت المال ۾ ماکي موجود هئي پر ملسمانن جي اجازت کان سواءِ ڪڍڻ تي راضي نه هئا. اهڙي طرح ان حالت ۾ مسجد اچي حاضر ٿي، مسلمانن کي گڏ ڪري اجازت گهريائون، جڏهن ماڻهن اجازت ڏني ته استعمال فرمايائون. (طبقات ابن سعد ج 3 ص 209)

لاڳيتو روزا رکندا هئا

حضرت سيِّدُنا ابن عمر رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا فرمائن ٿا: حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ٻن سالن کان وٺي وصال تائين لاڳيتو روزا رکندا رهيا. ٻي روايت ۾ آهي: عيدالاضحيٰ، عيدالفطر ۽ سفر کان علاوه حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ لاڳيتو روزا

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو جمعي جي ڏينهن مون تي درود شريف پڙهندو آءُ قيامت جي ڏينهن ان جي شفاعت ڪندس. (ڪنزالعمال)

رڪندا هئا. (مناقب عمر بن الخطاب لابن الجوزي ص 160)

ست يا نوَ گرهه

حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ 7 يا 9 گرهن کان وڌيڪ ماني نہ کائيندا هئا. (احياءُ العلوم ج 3 ص 111)

اُنن کي تيل هڻي رهيا هئا

حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ هڪ پيري صدقي جي اُنن جي جسمن تي قَطران (يعني تيل) هڻي رهيا هئا. هڪ شخص عرض ڪيو: سائين! اهو ڪم ڪنهن غلام کان ڪرايو ها! جواب ڏنائون: مون کان وڌيڪ غلام ڪير ٿي سگهي ٿو، جيڪو شخص مسلمانن جو والي آهي اهو انهن جو غلام آهي.
(ڪنزالعمال ج 5 ص 303 رقم 14303)

فاروق اعظم جو جنتي محل

محبوبِ ربُّ العِزّت، رسولِ رحمت، مالڪِ جنت صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي بشارت مطابق حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ عَشَرَه مُبَشَّرَه ۾ شامل قطعي جنتي آهن، حضرت سيِّدُنا جابر بن عبدالله رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ روايت ڪن ٿا تہ محبوبِ رحمٰن، نبيءِ غيب دان، رسولِ ذيشان صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ارشاد فرمايو: مان جنت ۾ ويس اتي مون هڪ محل ڏٺو مون پڇا ڪئي تہ هي محل ڪنهن جو آهي؟ ملائڪ عرض ڪيو: حضرت عمر (رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ) جو. مون چاهيو تہ وڃي اندر ڏسان پر (اي عمر رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ) تنهنجي غيرت ياد آئي. هي ٻڌي حضرت سيِّدُنا عمر رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ عرض ڪرڻ لڳا: يارسول الله صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم! منهنجا

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن جمعي جي ڏينهن مون تي ٻہ سؤ ڀيرا درودِ پاڪ پڙهيو ان جا ٻہ سؤ سالن جا گناھ معاف ٿيندا. (كنز العمال)

ماءُ پيءُ توهان تان قربان ٿيا آءُ توهان تي غيرت ڪري سگهان ٿو؟
(صحيح بخاري ج 2 ص 525 حديث 3679)

اعليٰ حضرت امام اهلسنّت، مجدد دين ۽ ملت شاھ امام احمد رضا خان عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان فرمائن ٿا:

لَا وَرَبِّ الْعَرْش جس کو جو ملا اُن سے ملا بٹتی ہے کونین میں نعمت رسولُ اللّٰہ کی
خاک ہو کر عشق میں آرام سے سونا ملا جان کی اِکسیر ہے اُلفت رسولُ اللّٰہ کی

پهرين شعر جو مطلب: عرشِ اعظم جي پيدا ڪرڻ واري پروردگار عَزَّوَجَلَّ جو قسم! جنهن کي جيڪو ڪجھ مليو آهي سرڪار والاتبار صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي مبارڪ در تان مليو آهي ڇوتہ ٻنهي جهانن ۾ رسول ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو ئي صدقو ورهائجي پيو.

ٻئي شعر جي معنيٰ: عشقِ رسول جي باھ ۾ سڙي خاڪ ٿيڻ وارن کي (مرڻ کان پوءِ) سڪون جي ننڊ نصيب ٿيندي آهي ڇوتہ روح ۽ جان لاءِ محمد رسول الله صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي محبت نهايت اثرائتي ۽ فائديمند آهي.

دُرو لڳنديءَ ئي زلزلو ختم ٿي ويو

هڪ ڀيري مديني پاڪ زَادَهَا اللهُ شَرَفًا وَّ تَعظِيمًا ۾ زلزلو آيو ۽ زمين زور سان لڏڻ لڳي اهو ڏسي ڪرامت ۽ عدالت جي اعليٰ مثال، صاحب عظمت ۽ جلال، اَمِيرُالمُؤمِنِين، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جن جلال ۾ اچي زمين تي دُرو هڻي فرمائڻ لڳا: قِرِّيْ اَلَمْ اَعدِلْ عَلَيْكِ (يعني اي زمين! بيهي رھ ڇا مون تو تي عدل ۽ انصاف ناهي ڪيو؟) پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جن جو عظيم فرمان ٻڌي زمين بيهي رهي ۽ زلزلو ختم ٿي ويو. (طبقات الشافيعہ الكبريٰ للسبكي ج 2 ص 324)

فرمانِ مصطفي ﷺ: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درود شريف نہ پڙهي تہ ماڻهن مان اهو ڪنجوس ترين شخص آهي. (ترغيب و ترهيب)

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ڏٺو توهان اللّٰه عَزَّوَجَلَّ جي مقبول ٻانهن کي ڪيتري طاقت ۽ قوت مليل هوندي آهي ۽ ڪيڏي وڏي شان جا مالڪ هوندا آهن، سچ آهي تہ جيڪو خدا جو ٿي وڃي ٿو خدائي (يعني دنيا) ان جي ٿي ويندي آهي.

”عمر فاروق“ جي 8 اکرن جي نسبت سان 8 فضائلِ حضرتِ عمر بزبان محبوب رب اکبر

﴿1﴾ مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلٰی رَجُلٍ خَیْرٍ مِّنْ عُمَرَ يعني حضرت عمر رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ کان بهتر ڪنهن ماڻهو تي سج ناهي اڀريو. (سنن ترمذي ج 5 ص 384 حديث 3704)

ترجمانِ نبی ہم زبانِ نبی
جانِ شانِ عدالت پہ لاکھوں سلام (حدائقِ بخشش شریف)

﴿2﴾ آسمان جا سڀئي فرشتا حضرت عمر رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ جي عزت ڪن ٿا ۽ زمين جو هر شيطان ان جي خوف کان ڏڪي ٿو. (تاريخ دمشق لابن عساڪر ج 44 ص 85) ﴿3﴾ لَا یُحِبُّ اَبَا بَکْرٍ وَ عُمَرَ مُنَافِقٌ وَلَا یُبْغِضُھُمَا مُؤْمِنٌ يعني حضرت عمر ۽ حضرت ابو بڪر رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا سان مؤمن محبت ڪري ٿو ۽ منافق انهن سان بُغض رکي ٿو. (ايضاً ص 225) ﴿4﴾ عُمَرُ سِرَاجُ اَھْلِ الْجَنَّةِ يعني (حضرت عمر) بن خطاب رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ جنتين جا چراغ آهن. (مجمع الزوائد ج 9 ص 77 حديث 14461) ﴿5﴾ ھٰذَا رَجُلٌ لَا یُحِبُّ البَاطِل يعني هي (حضرت عمر رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ) اهي شخص آهن جيڪي باطل کي پسند ناهن ڪندا. (مسند امام احمد بن حنبل ج 5 ص 302 حديث 15585) ﴿6﴾ توهان وٽ هڪ جنتي شخص ايندو تہ حضرت عمر رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ تشريف فرما ٿيا. (سنن

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو تہ تحقيق اهو بدبخت ٿي ويو. (ابن سني)

ترمذي ج 5 ص 388 حديث 3714) **﴿7﴾** رِضَا اللّٰهِ رِضَا عُمَرَ وَ رِضَا عُمَرَ رِضَا اللّٰهِ يعني **الله** عَزَّوَجَلَّ **جي پسند حضرت عمر** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **جن جي پسند آهي ۽ حضرت عمر** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **جن جي پسند الله تعاليٰ جي پسند آهي.** (جمع الجوامع للسيوطي ج 4 ص 368 حديث 12556) **﴿8﴾** اِنَّ اللّٰهَ جَعَلَ الْحَقَّ عَلٰى لِسَانِ عُمَرَ وَ قَلْبِهٖ يعني **الله** عَزَّوَجَلَّ **حضرت عمر** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **جي زبان ۽ دل تي حق جاري فرمايو.**
(سنن ترمذي ج 5 ص 383 حديث 3702)

مُفسّرِ شهير حڪيمُ الامت حضرت مفتي احمد يار خان عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْمَنَّان **هن حديث پاڪ (نمبر 8) تحت فرمائن ٿا: يعني سندن جي دل تي جيڪي خيال اچن ٿا اهي حق هوندا آهن ۽ زبان مان جيڪو ڳالهيندا آهن سو حق ڳالهائيندا آهن.** (مراٰة ج 8 ص 366)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

اسان کي حضرت عمر سان پيار آهي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! الله ربُّ العٰلمين عَزَّوَجَلَّ **حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **کي وڏو مرتبو عطا فرمايو ۽ تمام گهڻي عزت و شرافت ۽ فضيلت و ڪرامت سان نوازيو. پاڻ** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **جي عظيم شان کي مڃڻ، پاڻ** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **کي حق تي سمجهي راهِ هدايت جو مينار سمجهڻ ۽ پاڻ** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **سان محبت ۽ عقيدت رکڻ تمام ضروري آهي، جيئن جليلُ القدر صحابي حضرت سيِّدُنا ابو سعيد خدري** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **روايت ڪن ٿا تہ رحمت عالميان، سروَرِ ذيشان** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **جن جو فرمانِ توجُّه نشان آهي:** مَنْ اَبْغَضَ عُمَرَ فَقَدْ اَبْغَضَنِيْ وَ مَنْ اَحَبَّ عُمَرَ فَقَدْ اَحَبَّنِيْ **يعني جنهن شخص حضرت عمر** (رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ) **سان**

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو ان جفا ڪئي. (عبدالرزاق)

بُغض رکيو ان مون سان بُغض رکيو ۽ جنهن حضرت عمر (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ) سان محبت ڪئي ان مون سان محبت ڪئي.

(المعجم الاوسط ج 5 ص 102 حديث 6726)

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اللّٰه عَزَّوَجَلَّ ۽ ان جي پياري رسول صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جا پيارا، هدايت واري آسمان جا چمڪندڙ تارا، ڏڪويل دلين جا سهارا، غلامان مصطفيٰ جي اکين جا تارا، حضرت ابوحفص عمر بن خطاب رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ جن جي شان ۽ ان سان محبت ڪرڻ جو انعام اوهان ملاحظہ فرمايو جو پاڻ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ سان محبت ڪرڻ ڄڻ تہ رسول پاڪ، صاحب لولاڪ، سياح افلاڪ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم سان محبت ڪرڻ آهي ۽ معاذاللّٰه پاڻ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ سان بغض ۽ دشمني تاجدار رسالت صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم سان بغض ۽ دشمني جي مترادف آهي جنهن جو نتيجو دنيا و آخرت جي ذلت ۽ خواري آهي.

وہ عُمَر وہ حبیبِ شہِ بحر و بر وہ عُمَر خاصۂ ہاشمی تاجور

وہ عُمَر کھل گئے جس پہ رحمت کے در وہ عُمَر جس کے اَعداء پہ شیدا سَقَر

اُس خدا دوست حضرت پہ لاکھوں سلام

جنهن سان محبت، ان سان گڏ حشر

”بخاري شريف“ جي حديث پاڪ ۾ آهي: بارگاهِ رسالت جا خادم حضرت سيِّدُنا انس بن مالڪ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ فرمائن ٿا تہ ڪنهن صحابي رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ رسولِ رحمت، شفيع روز قيامت، مخبر احوال دنيا و آخرت صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کان پڇيو قيامت ڪڏهن ٿيندي؟ پاڻ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمايو: توهان ان لاءِ ڪهڙي تياري ڪئي آهي؟ انهن

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: ان شخص جو نڪ مٽيءَ ۾ ملي، جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درودِ پاڪ نہ پڙهي. (حاڪم)

عرض ڪيو: يارسول الله صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مون وٽ تہ ڪو عمل ناهي سواءِ ان جي تہ مان الله عَزَّوَجَلَّ ۽ ان جي رسول صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم سان محبت ڪيان ٿو. سرورِ ڪائنات، شاهِ موجودات، محبوب ربُّ الارض والسمٰوٰت صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمايو: اَنْتَ مَعَ مَنْ اَحْبَبْتَ توهان ان سان گڏ هوندؤ جنهن سان محبت ڪيو ٿا. حضرت سيِّدُنا انس رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمائن ٿا تہ اسان ڪي ڪنهن خبر ايترو خوش نہ ڪيو جيترو حضور صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جي هن فرمانِ محبت نشان خوش ڪيو تہ توهان ان سان گڏ هوندؤ جنهن سان محبت ڪيو ٿا. پوءِ حضرت سيِّدُنا انس رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمائن ٿا: آئون حضور نبي ڪريم، رؤف رحيم صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم سان محبت ڪيان ٿو ۽ حضرت ابوبڪر ۽ عمر رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا سان بہ، انهي ڪري اميدوار آهيان تہ انهن جي محبت سبب انهن سان گڏ هوندس جيتوڻيڪ منهنجا عمل انهن جهڙا ناهن.

(صحيح بخاري ج 2 ص 527 حديث 3688)

ہم کو شاہِ بحر و بر سے پیار ہے   اِنْ شَاءَ اللّٰه اپنا بیڑا پار ہے
اور ابُوبکر و عُمَر سے پیار ہے   اِنْ شَاءَ اللّٰه اپنا بیڑا پار ہے

عظمتِ صحابہ

دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينہ جي شايع ٿيل 192 صفحن تي مشتمل ڪتاب "سوانح کربلا" ۾ صفحي 31 تي حديث منقول آهي، حضرت سيِّدُنا عَبدُالله بن مُغَفَّل رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ کان روايت آهي: حضور صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن ارشاد فرمايو تہ منهنجي اصحابن جي حق ۾ خدا عَزَّوَجَلَّ کان ڊڄو! خدا جو خوف ڪيو!! انهن ڪي مون

فرمانِ مصطفیٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو مون تي درود پاڪ پڙهڻ وساري ويٺو اهو جنّت جو رستو ڀُلجي ويو. (طبراني)

ڪان پوءِ نشانو نہ بڻائجو، جنهن انهن ڪي محبوب رکيو منهنجي محبت جي سبب محبوب (يعني پيارو) رکيو ۽ جنهن انهن کان بُغض رکيو ان مون سان بُغض رکيو، جنهن انهن کي ايذاءُ ڏنو ان مون کي ايذاءُ ڏنو، جنهن مون کي ايذاء ڏنو ان بيشڪ **الله** تعاليٰ کي ايذاء ڏنو، جنهن **الله** تعاليٰ کي ايذاء ڏنو قريب آهي تہ **الله** تعاليٰ اُن جي پڪڙ ڪري. (سُنن ترمذي ج 5 ص 463 حديث 3888)

ہم کو اَصحابِ نبی سے پیار ہے
اِن شاءَ اللّٰہ اپنا بیڑا پار ہے

صَدرُالاَفاضل حَضرت علامہ مولانا سيِّد مُحمَّد نعيمُ الدِّين مُراد آبادي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الهادي فرمائن ٿا: مُسلمانن کي گھرجي تہ صحابہ ڪرام عَلَيهِمُ الرِّضوَان جو ادب رکن ۽ دل ۾ هنن جي عقيدت ۽ محبت کي جڳھہ ڏين. انهن جي محبت حضور صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي محبت آهي ۽ جيڪو بدنصيب صحابہ (عَلَيهِمُ الرِّضوَان) جي شان ۾ بي ادبي سان زبان کولي اهو خدا عَزَّوَجَلَّ ۽ رسول صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو دشمن آهي، مُسلمان اهڙي ماڻهو وٽ نہ ويهن. (سوانح ڪربلا ص 31) منهنجا آقا اعليٰ حضرت، امام اهلسنت، مولانا شاهہ امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه فرمائن ٿا:

اہلسنّت کا ہے بَیڑا پار اَصحابِ حُضُور
نَجْم ہیں اور ناؤ ہے عِترَت رسولُ اللّٰہ کی (حدائقِ بخشش)

ان شعر جو مطلب آهي اَهلسنّت جو ٻيڙو پار آهي ڇو جو صحابہ ڪرام عَلَيهِمُ الرِّضوَان انهن لاءِ تارن جيان ۽ اهلبيّت اَطهار عَلَيهِمُ الرِّضوَان ٻيڙي جيان آهن.

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهہ ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي. (طبراني)

مردو رڙيون ڪرڻ لڳو ساٿي ڀڄي ويا

دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينہ جي شايع ٿيل 413 صفحن تي مشتمل ڪتاب "عُيُونُ الحِكَايَات" حصو اول صفحي 246 تي حضرت سيِّدُنا امام عبدالرَّحمٰن بن علي جَوزي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِي لکن ٿا: حضرت سيِّدُنا خَلَف بن تَمِيم عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْعَظِيم فرمائن ٿا تہ حضرت سيِّدُنا ابوالحُصَيب بشير عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَدِير جو بيان آهي مان واپار ڪندو هئس ۽ الله عَزَّوَجَلَّ جي فضل و ڪرم سان گهڻو مالدار هئس، مون کي هر قسم جون آسائشون مُيَسَّر هيون ۽ مان اڪثر ايران جي شهرن ۾ رهندو هئس، هڪ ڀيري مون کي منهنجي مزدور ٻڌايو تہ فلاڻ مسافر خاني ۾ هڪ لاش بنا ڪفن جي پيو آهي ڪو دفنائڻ وارو ناهي، اهو ٻڌي مون کي ان مرڻ واري جي بيڪسي تي رحم آيو ۽ ان جي خير خواهي جي نيّت سان ڪفن دفن جو انتظام ڪرڻ جي لاءِ مسافر خاني پهتس تہ ڏٺم هڪ لاش آهي جنهن جي پيٽ تي ڪجھ ڪچيون سرون رکيل آهن، مون ان تي چادر وڌي، ان لاش جي ويجهو ان جا ساٿي بہ وينل هئا، انهن ٻڌايو هي شخص وڏو عبادت گذار ۽ نيڪو ڪار هو، اسان وٽ ايتري رقم ناهي جو هن جي ڪفن دفن جو انتظام ڪيون، اهو ٻڌي مون اُجرت تي هڪ شخص کي ڪفن وٺڻ ۽ ٻئي کي قبر تيار ڪرڻ جي لاءِ موڪليو ۽ اسان گڏجي ان جي قبر لاءِ ڪچيون سِرون تيار ڪرڻ ۽ ان کي غسل ڏيڻ لاءِ پاڻي گرم ڪرڻ لڳاسين. اجا اسان هن ڪم ۾ مشغول ئي هئاسين تہ هڪدم اهو مردو اُٿي وينو، سرون ان جي پيٽ تان

ڪري پيون ۽ خوفناڪ آواز ۾ رڙيون ڪرڻ لڳو: هاءِ باهه! هاءِ هلاڪت! هاءِ بربادي! هاءِ باهه! هاءِ هلاڪت! هاءِ بربادي! ان جا ساٿي اهو خوفناڪ منظر ڏسي اتان ڀڄي ويا پر مان همٿ ڪري ان جي ويجهو ويس ۽ ٻانهن مان وٺي لوڏي پڇڻ لڳس ان ڪي هلائي پڇا ڪئي: تون ڪير آهين ۽ تنهنجو معاملو ڇا آهي؟ اهو چوڻ لڳو: مان ڪوفي جو رهائشي هئس ۽ بدقسمتي سان مون ڪي اهڙن برن ماڻهن جي صحبت ملي جيڪي حضرت سيِّدُنا صديقِ اڪبر ۽ حضرت سيِّدُنا فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنۡهُمَا ڪي گاريون ڏيندا هئا. معاذالله عَزَّوَجَلَّ انهن جي بري صحبت سبب مان ٻه انهن سان ملي شيخَين ڪريمَين يعني حضرت سيِّدُنا صديقِ اڪبر ۽ حضرت سيِّدُنا فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنۡهُمَا جن ڪي گاريون ڏيندو هئس ۽ انهن سان نفرت ڪندو هئس. حضرت سيِّدُنا ابوالحُصَيب بشير عَلَيۡهِ رَحۡمَةُ اللهِ الۡقَدِيۡر فرمائن ٿا: اهو ٻڌي مون توبهه ۽ اِستِغفار ڪئي ۽ ان ڪي چيم: اي بدبخت! پوءِ تہ تون واقعي سخت سزا جو حقدار آهين پر اهو تہ ٻڌاءِ مرڻ ڪان پوءِ ڪيئن زندهه ٿي پئين؟ هو چوڻ لڳو: منهنجي نيڪ عمل مون ڪي ڪو فائدو نہ ڏنو صحابہ ڪرام عَلَيۡهِمُ الرِّضۡوَان جن جي گستاخين سبب مون ڪي مرڻ ڪان پوءِ گهلي جهنم ڏانهن وٺي ويا ۽ اتي مون ڪي منهنجو نڪاڻو ڏيکاريو ويو ۽ چيو ويو: ”هاڻي تو ڪي ٻيهر زنده ڪيو ويندو تہ جيئن تون پنهنجي بدعقيده ساٿين ڪي پنهنجي دردناڪ انجام جي خبر ڏين ۽ انهن ڪي ٻڌائين تہ الله عَزَّوَجَلَّ جي نيڪ ٻانهن سان دشمني رکڻ وارا آخرت ۾ ڪيڏي نہ وڏي درد ناڪ عذاب جا

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: توهان جتي بہ هجو مون تي درود پاڪ پڙهو توهان جو درود مون تائين پهچندو آهي. (طبراني)

مستحق آهن. جڏهن تون انهن کي پنهنجي باري ۾ ٻڌائي ڇڏيندين تہ تون کي ٻيهر تنهنجي اصلي نڪاڻي (يعني جهنم) ۾ وڌو ويندو.“ بس! اها خبر ڏيڻ جي لاءِ مون کي ٻيهر زنده ڪيو ويو آهي تہ جيئن منهنجي هن عبرتناڪ حالت مان صحابہ جا گستاخ عبرت حاصل ڪن ۽ پنهنجي گستاخين کان مڙي وڃن، نہ تہ جيڪو انهن مُقدّس هستين جي شانِ عظمت نشان ۾ گستاخي ڪندو ان جو انجام بہ مون جيان ئي ٿيندو ايترو چوڻ ڪانپوءِ اهو شخص ٻيهر مرده حالت ۾ ٿي ويو. ايتري دير ۾ قبر کوٽجي چڪي هئي ۽ ڪفن جو انتظام بہ ٿي چڪو پر مون چيو: مان اهڙي بدبخت کي ڪفن دفن نہ ڏيندس جيڪو شيخين ڪريمين يعني حضرت سيِّدُنا صديق اڪبر ۽ حضرت سيِّدُنا فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا جو گستاخ آهي ۽ مون کي تہ ان وٽ ويهڻ بہ پسند ناهي، اهو چئي مان واپس موٽيس. بعد ۾ ڪنهن خبر ڏني ان جي بد عقيدا ساٿين ئي ان کي غسل ڏنو ۽ جنازي نماز پڙهي ۽ انهن کان سواءِ ڪنهن بہ جنازي نماز ۾ شرڪت نہ ڪئي، حضرت سيِّدُنا خَلَف بن تَمِيم عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْعَظِيم فرمائن ٿا: مون حضرت سيِّدُنا ابوالحُصَيب بشير عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَدِير کان پڇا ڪئي: اوهان ان واقعي وقت اتي موجود هئا؟ انهن جواب ڏنو: جي ها! مون پنهنجي اکين سان ان بدنصيب کي ٻيهر زنده ٿيندي ڏٺو ۽ پنهنجي ڪنن سان ان جون ڳالهيون ٻڌيون اهو واقعو ٻڌي حضرت سيِّدُنا خَلَف بن تميم عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْعَظِيم فرمايو: هاڻي مان صحابہ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان جي گستاخن جي انهي عبرتناڪ انجام جي خبر ماڻهن کي ضرور

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **مون تي درودشريف جي ڪثرت ڪريو، بيشڪ هي توهان جي لاءِ طهارت آهي.** (ابو يعليٰ)

ٻڌائيندس تہ جيئن اهي عبرت حاصل ڪن ۽ پنهنجي آخرت جو فڪر ڪن. (عيون الحكايات (عربي) ص 152)

ربُّ الانام عَزَّوَجَلَّ اسان کي صحابہ ڪرام عَلَيهِمُ الرِّضوَان جي شانِ عظمت نشان ۾ گستاخي ۽ بي ادبي کان محفوظ رکي ۽ سيني صحابہ ڪرام عَلَيهِمُ الرِّضوَان جي سچي محبت ۽ انهن جي وڏ مان وڏ تعظيم جي سعادت عطا فرمائي، الله رحمٰن عَزَّوَجَلَّ اسان سيني کي پنهنجي پناهہ ۾ رکي، اسان کي هميشہ جي لاءِ بي ادبن ۽ گستاخن کان هميشہ محفوظ رکي ۽ اسان کان ڪڏهن بہ ڪا ادنيٰ گستاخي بہ نہ ٿئي.

محفوظ سدا رکھنا خدا بے ادبوں سے

اور مجھ سے بھی سرزد نہ کبھی بے ادبی ہو (وسائلِ بخشش ص ۱۹۳)

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

الله عَزَّوَجَلَّ جو قسم! گستاخن جو انجام وڏو دردناڪ ۽ عبرتناڪ ٿيندو آهي. اهڙا نامراد سڄي جهان جي لاءِ عبرت جو نمونو بڻجندا آهن جيڪي الله ۽ رسول عَزَّوَجَلَّ و صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي پاڪ بارگاهن ۾ نازيب لفظ ڳالهيندا يا صحابہ ڪرام ۽ اولياءِ عظام عَلَيهِمُ الرِّضوَان جن جي مبارڪ شان ۾ ڳُتا لفظ بڪن ٿا آخرت ۾ تہ تباهي انهن جو مقدر ضرور بڻجي ٿي پر دنيا ۾ بہ اهي ذليل ۽ رسوا ٿي سڄي زماني جي لاءِ عبرت جو نشان بڻجندا آهن ۽ حقيقي مسلمان ڪڏهن بہ انهن جي عقيدن ۽ عملن جي پيروي نہ ڪندا آهن. الله عَزَّوَجَلَّ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: مون تي درود شريف پڙهو الله تعاليٰ توهان تي رحمت موڪليندو. (ابن عدي)

اسان کي هميشه با ادب رهڻ ۽ با ادب يعني عاشقانِ رسول جي صحبت اختيار ڪرڻ جي توفيق عطا فرمائي ۽ بي ادبن جي صحبت کان اسان جي حفاظت فرمائي. اٰمِين بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

از خدا جُوئیم توفیقِ ادب　　بے ادب محروم گشت از فضلِ رب

(يعني پنهنجي ربّ عَزَّوَجَلَّ کان ادب جي توفيق گهرو، ربّ عَزَّوَجَلَّ جي فضل کان بي ادب محروم هوندو آهي)

فاروق اعظم بابت اهلسنت جو عقيدو

حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ جي بابت اهلسنت و جماعت جو عقيدو ڄاڻڻ ضروري آهي، دعوت اسلامي جي اِشاعتي اداري مڪتبة المدينہ جي شايع ٿيل 1250 صفحن تي مُشتَمِل ڪتاب "بہارِ شریعت" جلد اول صفحي 241 تي آهي: "انبياءَ ۽ مُرسَلِين (عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام) کان پوءِ، رب جي سموري مخلوق انسانن، جنن ۽ فرشتن کان افضل صديق اڪبر آهن، پوءِ عمر فاروق اعظم، پوءِ عثمان غني، پوءِ موليٰ علي رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُم، جيڪو شخص موليٰ علي رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ کي صديق يا فاروق رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا کان افضل چوي اهو گمراه بد مذهب آهي." (بهارشريعت)

صَحابہ میں ہے افضل حضرتِ صِدّیق کا رُتبہ
ہے اُن کے بعد اعلیٰ مرتبہ فاروقِ اعظم کا

دعوت اسلامي جي اِشاعتي اداري مڪتبة المدينہ جي شايع ٿيل اُردو ترجمي واري قرآن "ڪنزالايمان مع خزائن العرفان" صفحي 974 تي الله المجيد عَزَّوَجَلَّ سورةُ الحَدِيد سيپاري 27 آيت نمبر 29 ۾ ارشاد

فرمانِ مصطفي صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهہ ڀيرا صبح ۽ ڏهہ ڀيرا شام درودِ پاڪ پڙهيو قيامت جي ڏينهن ان کي منهنجي شفاعت ملندي. (مجمع الزوائد)

فرمائي ٿو:

وَاَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿۲۹﴾

ترجمو ڪنزالايمان: ۽ هي تہ فضل الله جي ئي هٿ ۾ آهي جنهن کي وڻيس ڏئي ٿو ۽ الله وڏي فضل وارو آهي.

بدمذهبيت سان نفرت

دعوت اسلامي جي اِشاعتي اداري مڪتبة المدينہ جي شايع ٿيل 561 صفحن تي مُشتَمِل ڪتاب "ملفوظاتِ اعليٰ حضرت" صفحي 302 تي آهي تہ حضرت عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ سانجهيءَ جي نماز کان پوءِ مسجد کان ٻاهر تشريف کڻي آيا تہ هڪ شخص آواز ڏنو: "ڪير آهي جيڪو مسافر کي کاڌو کارائي؟" اميرُالمومنين (رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ) پنهنجي خادم کي اشارو فرمايو تہ ان کي گڏ وٺي اچ، اهو آيو تہ ان کي کاڌو گهرائي ڏنائون، مُسافر کاڌو شروع ئي ڪيو هو تہ هڪ لفظ ان جي زبان مان اهڙو نڪتو جنهن مان "بدمذهبي جي بو" اچي رهي هئي، فوراً کاڌو کڻائي ان کي ڪڍي ڇڏيائون.

(ڪَنزُالعُمّال ج 10 ص 117 رقم 29384)

فارِقِ حقّ و باطِل امامُ الهُدٰی
تیغِ مَسلُولِ شدَّت پہ لاکھوں سلام (حدائقِ بخشش شریف)

اعليٰ حضرت رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه جي انهي شعر جو مطلب آهي: حضرت سيِّدُنا فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ حق ۽ باطل ۾ فرق ڪرڻ وارا، هدايت جا امام ۽ اسلام جي حمايت ۾ سختي سان بلند ڪيل تلوار جيان آهن، پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ تي لکين سلام هجن.

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن ڪتاب ۾ مون تي درودِ پاڪ لکيو ته جيستائين منهنجو نالو ان ڪتاب ۾ لکيل رهندو ملائڪ ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا. (طبراني)

بد مذهبن وٽ ويهڻ حرام آهي

”ملفوظاتِ اعليٰ حضرت“ صفحي 277 تي امام اهلسنت رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه کان بدمذهبن وٽ ويهڻ جو حڪم پڇيو ويو ته ارشاد فرمايائون: (بد مذهبن وٽ ويهڻ) حرام آهي ۽ بد مذهب ٿيڻ جو پورو اِمڪان آهي ۽ دوستي هجي ته دين جي لاءِ زهر قاتل آهي. رسولُ الله صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمائن ٿا: اِيَّاكُمْ وَاِيَّاهُمْ لَايُضِلُّوْنَكُمْ وَلَا يَفْتِنُوْنَكُمْ يعني انهن کي پاڻ کان پري ڪريو ۽ انهن کان پري ڀڄو جو متان توهان کي گمراهه نه ڪري وجهن، متان اهي توهان کي فتني ۾ نه وجهي ڇڏين.“ (مقدّمة صَحيح مُسلِم حديث 7 ص 9) ۽ پنهنجي نفس تي اعتماد ڪرڻ وارو وڏي ڪوڙي تي اِعتِماد ٿو ڪري، اِنَّهَا اَكْذَبُ شَيْءٍ اِذَا حَلَفَتْ فَكَيْفَ اِذَا وَعَدَتْ يعني نفس جيڪڏهن ڪا به ڳالهه قسم کڻي چوي ته سڀ کان وڏو ڪوڙو آهي نه جڏهن ڪو خالي واعدو ڪري) صحيح حديث ۾ فرمايائون: ”جڏهن دَجّال نڪرندو ته ڪجهه ماڻهو ان کي تماشي طور ڏسڻ ويندا ۽ (چوندا) ته اسان پنهنجي دين تي مُستَقِيم (يعني قائم) آهيون اسان کي ان کان ڪهڙو نقصان ٿيندو، پر اتي (يعني دجال وٽ) وڃي اهڙا ئي ٿي ويندا.“ (سُنن ابي داود ج 4 ص 157 حديث 4319)

حديث ۾ آهي ته نبيِّ ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمايو: جيڪو جنهن قوم سان دوستي رکندو آهي، ان جو حشر اُن سان گڏ ٿيندو.

(اَلمُعجَم الاَوسَط ج 5 ص 19 حديث 6450)

آقا پنهنجي مشتاق کي سيني سان لڳايو

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! خوفِ خدا ۽ عشقِ مصطفيٰ حاصل

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو جمعي جي ڏينهن مون تي درود شريف پڙهندو آءُ قيامت جي ڏينهن ان جي شفاعت ڪندس. (ڪنزالعمال)

ڪرڻ، دل ۾ صحابهٴ ڪرام ۽ اولياءِ عظام رِضْوَانُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمْ اَجْمَعِيْن جي محبت بيدار ڪرڻ، نيڪ صحبتن مان فيض حاصل ڪرڻ، نمازن ۽ سُنّتن جي عادت بنائڻ جي لاءِ دعوتِ اسلامي جي مدني ماحول سان هر دم وابسته رهو عاشقانِ رسول جي مدني قافلن ۾ سنّتن جي تربيت جي لاءِ سفر ڪيو ۽ ڪامياب زندگي گذارڻ ۽ آخرت سنوارڻ جي لاءِ مدني اِنعامن جي مطابق عمل ڪري روزانو فڪرِ مدينه جي ذريعي رسالو ڀريو ۽ هر مدني مهيني جي 10 تاريخ تائين پنهنجي اتي جي ذميدار کي جمع ڪرايو ۽ هفتيوار سنّتن ڀريي اجتماع ۾ شرڪت ڪيو ۽ دعوت اسلامي جي هر دل عزيز مدني چينل جا پروگرام ڏسو، اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ توهان پنهنجي دل ۾ **اللّٰه** عَزَّوَجَلَّ جي نيڪ ۽ صالح ٻانهن جي محبت کي وڌندي محسوس ڪندؤ. **اللّٰه** عَزَّوَجَلَّ جي فضل ۽ ڪرم سان انهن پاڪ هستين جو فيضان ۽ شفقت جي نظر شامل رهندي. ترغيب جي لاءِ هڪ مدني بهار پيش آهي: ثنا خون رسولِ مقبول، بلبل روضهٴ رسول، مدّاح صحابه و آل بتول، گلزار عطار جا گُلِ مقبول، مبلغِ دعوت اسلامي الحاج ابو عبيد قاري حاجي مشتاق عطاري عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ البَارِي جي وفات کان ڪجھ مهينا اڳ مون (سگ مدينه عُفِيَ عنه) کي ڪنهن اسلامي ڀاءُ هڪ مڪتوب موڪليو هو، ان ۾ هن حلفيه پنهنجو واقعو ائين لکيو: مون خواب ۾ پنهنجي پاڻ کي سونهري جارين جي سامهون ڏٺو، جاري مبارڪ جي ٽن سوراخن مان هڪ هڪ سوراخ ۾ نظر ڪئي ته مون ڏٺو ته هڪ دلربا منظر نظر آيو، ڏسان ٿو ته سرڪار مدينه، راحت قلب و سينه، فيض گنجينه،

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : جنھن جمعي جي ڏينھن مون تي ٻہ سؤ ڀيرا درودِ پاڪ پڙھيو ان جا ٻہ سؤ سالن جا گناھ معاف ٿيندا. (کنزالعمال)

صاحب معطر پسينہ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم تشريف فرما آھن ۽ گڏ شيخين ڪريمين يعني حضرت سيِّدُنا صديق اڪبر ۽ حضرت سيِّدُنا فاروق اعظم رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْھُمَا بہ حاضر آھن، ايتري ۾ حاجي مشتاق عطاري بارگاھِ محبوبِ باري صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ۾ حاضر ٿيا، سرڪار عالي وقار صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم حاجي مشتاق عطاري کي سيني سان لڳايو ۽ پوءِ ڪجھ ارشاد فرمايو پر اھو مون کي ياد ناھي پوءِ اک کلي وئي.

آپ کے قدموں سے لگ کر موت کی یا مصطفٰے
آرزو کب آئے گی بر بیکس و مجبور کی

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِيْب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

عمر جي موت تي اسلام روئندو

اللّٰہ عَزَّوَجَلَّ جي محبوب، داناءِ غيوب، مُنَزَّہٌ عن العيوب صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جن فرمايو: مون کي جبرائيل (عَلَيْهِ السَّلَام) چيو آھي تہ عمر جي موت تي اسلام روئندو. (حلية الاولياء ج 2 ص 175)

مرض الوصال ۾ بہ نيڪي جي دعوت

اميرُ المُؤمِنِين، حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ تي جڏھن قاتلاڻو حملو ٿيو تہ ھڪ نوجوان تسلي ڏيڻ لاءِ پاڻ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ جي خدمت ۾ حاضر ٿي چوڻ لڳو: اي اميرُ المُؤمِنِين! اللّٰہ عَزَّوَجَلَّ جي طرفان اوھان کي خوشخبري ھجي ڇوتہ اوھان کي رسول اللّٰہ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جي صحبت ۽ اسلام ۾ سبقت (اڳرائي) نصيب ٿي، جيئن تہ اوھان کي معلوم آھي، جڏھن اوھان خليفہ بڻايا ويئو تہ عدل ۽ انصاف ڪيوَ ھاڻي اوھان شھيد ٿيڻ وارا آھيو. پاڻ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درود شريف نہ پڙهي تہ ماڻهن مان اهو ڪنجوس ترين شخص آهي. (ترغيب و ترهيب)

فرمايو: ”مان چاهيان ٿو تہ اهي معاملا مون لاءِ برابر برابر هجن، نہ مون تي ڪنهن جو حق رهجي نہ منهنجو ڪنهن تي حق هجي.“ جڏهن اهي شخص وڃڻ لڳا تہ ان جي چادر زمين تي گهلجي رهي هئي، پاڻ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ فرمايو: ان کي مون وٽ وٺي اچو. جڏهن اهي آيا تہ فرمايائون: اي ڀائٽيا! پنهنجو ڪپڙو مٿي ڪر اهو تنهنجي ڪپڙي کي زياده صاف رکندو ۽ هي الله (عَزَّوَجَلَّ) کي بہ پسند آهي.

(صحيح بخاري ج 2 ص 532 حديث 3700)

سخت زخمي حالت ۾ نماز

جڏهن حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ تي قاتلاڻو حملو ٿيو تہ عرض ڪيو ويو: اي اميرُ المُؤمِنِين! نماز (جو وقت آهي) فرمايائون: جي ها، ٻڌو! ”جيڪو شخص نماز ضايع ڪندو آهي ان جو اسلام ۾ ڪو حصو نہ آهي.“ حضرت سيِّدُنا عمر فاروق اعظم رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ سخت زخمي هجڻ جي باوجود نماز ادا فرمائي.

(ڪتاب الڪبائر ص 22)

قبر ۾ جسم سلامت

”بخاري شريف“ ۾ آهي: حضرت عُروه بن زُبير رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ کان روايت آهي خليفہ وليد بن عبدالملڪ جي زماني ۾ جڏهن روضي مبارڪ جي ڀت ڪري پئي تہ ماڻهو ان کي ٺاهڻ لڳا، (بنياد کوٽڻ وقت) هڪ پير ظاهر ٿيو تہ سڀئي ماڻهو گهبرائجي ويا ۽ ماڻهن هي گمان ڪيو تہ هي رسول الله صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جو قدم مبارڪ آهي ۽ ڪو اهڙو شخص نہ مليو جيڪو ان کي سڃاڻي سگهي، حضرت عروه بن زبير رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ چيو: لَا، وَاللهِ! مَا هِيَ قَدَمُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو تہ تحقيق اهو بدبخت ٿي ويو. (ابن سني)

وَاٰلِهٖ وَسَلَّم، مَا هِيَ اِلَّا قَدَمُ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ. يعني خدا (عَزَّوَجَلَّ) جو قسم! اهو حضور صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جو قدم شريف نہ آهي بلڪ اهو حضرت عمر رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ جو قدم مبارڪ آهي. (صحيح بخاري ج 1 ص 469 حديث 1390)

جَبیں میلی نہیں ہوتی دَہن میلا نہیں ہوتا
غلامانِ محمد کا کفن میلا نہیں ہوتا

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! بيان کي ختم ڪندي سنّت جي فضيلت ۽ ڪجهہ سنّتون ۽ آداب بيان ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪيان ٿو. تاجدار رسالت، شهنشاهِ نُبُوَّت، مصطفيٰ جانِ رحمت، شمع بزم هدايت، نوشہءِ بزم جنت صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو فرمان جنّت نشان آهي: جنهن منهنجي سنّت سان محبت ڪئي ان مون سان محبت ڪئي ۽ جنهن مون سان محبت ڪئي اهو جنّت ۾ مون سان گڏ هوندو.

(ابن عساڪر ج 9 ص 343)

سینہ تری سنّت کا مدینہ بنے آقا
جنّت میں پڑوسی مجھے تم اپنا بنانا

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

”ڪرم يا رسول الله“ جي تيرهن اکرن جي نسبت سان پاڻي پيئڻ جا 13 مدني گل

❁ ٻہ فرمان مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: ﴿1﴾ اُٺ وانگر هڪ ئي ساهي ۾ نہ پيئو، بلڪ ٻہ يا ٽي ڀيرا (ساهہ ڪٽي) پيئو ۽ پيئڻ کان اڳ ۾ بِسۡمِ الله پڙهو ۽ پيئڻ کان پوءِ اَلۡحَمۡدُ لله چوندا ڪريو. (ترمذي ج 3 ص

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو ان جفا ڪئي. (عبدالرزاق)

352 حديث 1892) ﴿2﴾ نبي اڪرم صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ٿانوءَ ۾ ساهہ ڪڍڻ يا ان ۾ ڦوڪ ڏيڻ کان منع فرمايو آهي. (ابوداؤد ج 3 ص 474 حديث 3728) مُفسّر شهير، حڪيمُ الامت حضرت مفتي احمد يار خان عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان هن حديث شريف جي تحت فرمائن ٿا: ٿانوَ ۾ ساهہ ڪڍڻ جانورن جو ڪم آهي ۽ ساهہ ڪڏهن زهريلو بہ هوندو آهي انهي ڪري ٿانوَ مان وات هٽائي ساهہ ڪڍو (يعني ساهہ ڪڍڻ مهل گلاس جدا ڪيو) گرم کير يا چانهہ کي ڦوڪن سان ٿڌو نہ ڪيو بلڪ ڪجهہ دير صبر ڪري ٿوري ٿڌي ٿيڻ کان پوءِ پيئو. (مرآة ج 6 ص 77) البت! دُرود پاڪ وغيره پڙهي شفا جي نيت سان پاڻي تي دم ڪرڻ ۾ ڪو حرج ناهي ✲ پيئڻ کان پهرين بِسۡمِ اللّٰه پڙهو ✲ چوسي ننڍا ننڍا ڍُڪ پريو وڏا ڍُڪ پِرڻ سان جگر (Liver) جي بيماري پيدا ٿيندي آهي ✲ پاڻي ٽن ساهين ۾ پيئو ✲ ويهي ۽ ساڄي هٿ سان پاڻي پيئو ✲ ڪؤنري وغيره مان وضو ڪيو تہ ان جو بچيل پاڻي پيئڻ 70 بيمارين کان شفا آهي ۽ اهو آبِ زمزم شريف سان مشابهت رکي ٿو، ان ٻنهي (وضو جو بچيل پاڻي ۽ آب زمزم شريف) کان علاوه ٻيو ڪو بہ پاڻي ٻيهي پيئڻ مڪروه آهي. (فتاويٰ رضويہ ج 4 ص 575، ج 21 ص 669) اهي ٻئي پاڻي قبلي ڏانهن منهن ڪري پيئو ✲ پيئڻ کان پهرين ڏسو تہ پيئڻ جي شيءِ ۾ ڪا نقصان واري شيءِ وغيره تہ ناهي. (اتحاف السادة للزبيدي ج 5 ص 594) ✲ پيئڻ کان پوءِ اَلْحَمْدُ لِلّٰه چئو ✲ حُجَّةُ الاسلام حضرت سيِّدُنا امام محمد بن محمد غزالي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِي فرمائن ٿا: بِسۡمِ اللّٰه پڙهي پيئڻ شروع ڪري، پهرين ساهي جي آخر ۾ اَلْحَمْدُ لِلّٰه ٻي کان پوءِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْن ۽ ٽين کان پوءِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْم پڙهي. (احياءُ العلوم ج 2 ص 8) ✲ گلاس ۾ بچيل مسلمان جي اوبر واري صاف پاڻي کي

فرمانِ مصطفي صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **ان شخص جو نڪ متيءَ ۾ ملي، جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درودِ پاڪ نہ پڙهي.** (حاڪم)

استعمال لائق هجڻ جي باوجود هرويرو اڇلائڻ نہ گهرجي ✵ منقول آهي: سُؤْرُ الْمُؤْمِنِ شِفَاءٌ. يعني مسلمان جي اوباري ۾ شفا آهي. (الفتاوىٰ الفقهية الكبرىٰ لابن حجر الهيتمي ج 4 ص 117، كشف الخفاء ج 1 ص 384) ✵ پيئڻ کان پوءِ ڪجھ گهڙين بعد خالي گلاس کي ڏسندا تہ ان جي پاسن مان ڪجھ قطرا تري ۾ جمع ٿي چڪا هوندا انهن کي بہ پي ڇڏيو.

هزارين سنتون سکڻ جي لاءِ مڪتبة المدينہ جا شايع ٿيل بہ ڪتاب (1) 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب "بهارشريعت" حصو 16 ۽ (2) 120 صفحن جو ڪتاب "سنتيں اور آداب" هديةً حاصل ڪري پڙهو. سنتن جي تربيت جو هڪ بهترين ذريعو دعوت اسلامي جي مدني قافلن ۾ عاشقانِ رسول سان گڏ سنتن ڀريو سفر بہ آهي.

لوٹنے رَحمتیں قافِلے میں چلو　　سیکھنے سُنّتیں قافِلے میں چلو
ہوں گی حل مشکلیں قافلے میں چلو　　خَتْم ہوں شامَتیں قافِلے میں چلو

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيْب!　　صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ماخذ و مراجع

نام	مطبوعہ	نام	مطبوعہ
قرآن مجيد	مكتبۃالمدينہ باب المدينہ كراچی	الطبقات الكبريٰ	دار الكتب العلمية بيروت
كنز الايمان مع خزائن العرفان	مكتبۃالمدينہ باب المدينہ كراچی	مناقب عمر بن خطاب	دار ابن خلد
تفسير كبير	داراحياءالتراث العربى بيروت	تاريخ دمشق	دار الفكر بيروت
موطا امام مالك	دار المعرفة بيروت	تاريخ الخلفاء	باب المدينه
صحيح بخارى	دار الكتب العلمية بيروت	الرياض النضرة	دار الكتب العلمية بيروت
صحيح مسلم	دار ابن حزم بيروت	حجة الله علي الغٰلمين	مركز اهلسنت بركات رضا هند
سنن ترمذى	دارالفكر بيروت	الزهد للامام احمد	دار الغدير الجديد مصر
سنن ابي داود	داراحياءالتراث العربى بيروت	الزهد لابن مبارك	دارالكتب العلمية بيروت
مسند امام احمد	دارالفكر بيروت	احياءُ علوم الدين	دارالصادر بيروت
مصنف ابن ابي شيبه	دارالفكر بيروت	اتحاف سادة المتقين	دارالكتب العلمية بيروت
المعجم الاوسط	دار الكتب العلمية بيروت	كتاب الكبائر	پشاور
مجمع الزوائد	دارالفكر بيروت	العظمة	مكتبۃالمدينہ باب المدينہ كراچی
جمع الجوامع	دار الكتب العلمية بيروت	عيون الحكايات	دار الكتب العلمية بيروت
كنزالعمال	دار الكتب العلمية بيروت	مراة المناجيح	ضياءُ القران پبليكشنز لاهور
مشكوٰة المصابيح	دار الكتب العلمية بيروت	الفتاوي الفقيهة	دارالكتب العلمية بيروت
كشف الخفا	دار الكتب العلمية بيروت	فتاويٰ رضويه	رضا فائونديشن لاهور
مرقاة المفاتيح	دارالفكر بيروت	بهار شريعت	مكتبۃالمدينہ باب المدينہ كراچی
حلية الاولياء	دار الكتب العلمية بيروت	سوانح كربلا	مكتبۃالمدينہ باب المدينہ كراچی
دلائل النبوة	دار الكتب العلمية بيروت	اسلامي زندگي	مكتبۃالمدينہ باب المدينہ كراچی
كشف الخفا	دار الكتب العلمية بيروت	كرامات صحابه	مكتبۃالمدينہ باب المدينہ كراچی

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: جيڪو مون تي درود پاڪ پڙهڻ وساري ويٺو اهو جنّت جو رستو ڀُلجي ويو. (طبراني)

خدا کے فَضْل سے میں ہوں گدا فاروقِ اعظم کا

(۱۹شوال المکرم ۱۴۳۳ھ. بمطابق 6-09-2012)

خدا کے فَضْل سے میں ہوں گدا فاروقِ اعظم کا خدا اُن کا محمد مصطَفٰے فاروقِ اعظم کا

کرم اللہ کا ہر دم نبی کی مجھ پہ رَحْمت ہے مجھے ہے دو جہاں میں آسرا فاروقِ اعظم کا

پسِ صدّیقِ اکبر مصطَفٰے کے سب صَحابہ میں ہے بے شک سب سے اونچا مرتبہ فاروقِ اعظم کا

گلی سے ان کی شیطاں دُم دبا کر بھاگ جاتا ہے ہے ایسا رُعْب ایسا دبدبہ فاروقِ اعظم کا

صَحابہ اور اہلبیت کی دل میں محبّت ہے بفَیضانِ رضا میں ہوں گدا فاروقِ اعظم کا

رہے تیری عطا سے یاخدا! تیری عنایت سے ہمارے ہاتھ میں دامن سدا فاروقِ اعظم کا

بھٹک سکتا نہیں ہرگز کبھی وہ سیدھے رستے سے کرم جس بَخْت وَر پر ہو گیا فاروقِ اعظم کا

خدا کی خاص رَحْمت سے محمد صلّی اللہ تعالٰی علیہ واٰلہٖ وسلّم کی عنایت سے جہنَّم میں نہ جائے گا گدا فاروقِ اعظم کا

سدا آنسو بہائے جو غَمِ عشقِ محمد میں دے ایسی آنکھ یارب! واسِطہ فاروقِ اعظم کا

مجھے حجّ وزیارت کی سعادت اب عنایت ہو وسیلہ پیش کرتا ہوں خدا فاروقِ اعظم کا

الٰہی! ایک مدّت سے مِری آنکھیں پیاسی ہیں دکھا دے سبز گُنْبَد واسِطہ فاروقِ اعظم کا

شہادت اے خدا عطّار کو دیدے مدینے میں
کرم فرما الٰہی! واسِطہ فاروقِ اعظم کا

فرمانِ مصطفيٰ ﷺ: **جنهن مون تي ڏهه ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي.** (طبراني)

فهرست

عنوان	صفحو
درود شريف جي فضيلت	1
صداءِ فاروقي ۽ مسلمانن جي ڪاميابي	2
سيدُنا عمر فاروق اعظم جو تعارف	5
قُربِ خاص	6
صاحبِ ڪرامت	7
ڪرامت حق آهي	7
ڪرامت ڇا کي چئبو آهي	7
اَفضلُ الاولياءِ	8
درياءِ نيل جي نالي خط	9
ناجائز رسم و رواج ۽ مسلمانن جي نازڪ حالت	11
3 بيماريون	13
ذڪر ڪيل بيمارين جو علاج	13
قبر واري سان گفتگو	16
عرش جي ڇانوَ حاصل ڪرڻ وارا خوش نصيب	17
اوچتو ٻه شينهن ظاهر ٿيا	18
گهر وارن کي تهجد لاءِ جاڳائيندا هئا	18
فاروق اعظم جن جو محبوب	19
ماکي جو پيالو	20
فاني دنيا جو نقصان برداشت ڪندا ڪريو	20
فاروق اعظم جو روئڻ	20
پاڻ کي عذاب کان ڍيچارڻ جو نرالو طريقو	21
ٻڪري جو ٻچو به مري ويو ته ...	21
جهنم کي گهڻو ياد ڪيو	22
ماڻهن جي اجازت سان بيت المال مان ماکي کڻڻ	22
لاڳيتو روزا رکندا هئا	22
ست يا نوَ گرهه	23
اُٺن کي تيل هٽي رهيا هئا	23
فاروق اعظم جو جنتي محل	23
دُرو لڳندي ئي زلزلو ختم ٿي ويو	24
8 فضائلِ حضرتِ عمر	25
اسان کي حضرت عمر سان پيار آهي	26
جنهن سان محبت، ان سان گڏ حشر	27
عظمتِ صحابه	28
مردو رڙيون ڪرڻ لڳو ساٿي ڀڄي ويا	30
فاروق اعظم بابت اهلسنت جو عقيدو	34
بد مذهبيت سان نفرت	35
آقا ﷺ پنهنجي مشتاق کي سيني سان لڳايو	36
بد مذهبين وٽ ويهڻ حرام آهي	36
عمر جي موت تي اسلام روئندو	38
مرض الوصال ۾ به نيڪي جي دعوت	38
سخت زخمي حالت ۾ نماز	39
قبر ۾ جسم سلامت	39
پاڻي پيئڻ جا 13 مدني گل	40
ماخذ ۽ مراجع	42

ترجمو پيشڪش

مجلسِ تراجم (دعوت اسلامي) هن رسالي جو آسان سنڌي ۾ ترجمي ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي پيشي نظر اچي ته **مجلسِ تراجم** (دعوت اسلامي) کي آگاهه ڪري ثواب جا حقدار بڻجندؤ.